AKTSIISISÕDA

Napsumaksu valus laks

Eestit enam ei usaldata, põrutab A. Le Coqi juht **Tarmo Noop**, kommenteerides laupäeval kehtima hakanud alkoholiaktsiisi äkktõusu. Tema sõnul annab see välisinvestorile sõnumi, et valitsus saab maksudega mis tahes ärivaldkonnast üle sõita. ▶ 8–9

MAJANDUSKASV

Tööstusel sees pidurdamatu hoog

Eesti tööstuse hea hoog annab panuse meie majanduskasvu, ka Swedbank prognoosib selleks aastaks euro tugevnemist dollari suhtes, mis muudab euroalal sisseostetud kaubad-teenused kallimaks. ▶ 6–7

PANE TÄHELE

Äripäev ilmub suvel kolm korda nädalas

26. juunist kuni 18. augustini ilmub Äripäev esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel.

Veebilehel **www.aripaev.ee** värsked majandusuudised iga päev!

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

PÄEVA TEGIJA

Tervis seljatab ettevõtjate õigustatud ootuse

Reedel leidis riigikohus, et lahja alkoholi aktsiisi teistkordne tõus sellel aastal on okei ja laupäeval aktsiis juba tõusiski. Riigikohtu esimehe **Priit Pikamäe** eesistumisel langetatud otsuses on kirjas, et kui parlament ei saaks makse muutunud oludes muuta, satuks ohtu demokraatia. Kaks aastat tagasi seadusesse kirjutatud nn maksuredel pole riigikohtu hinnangul asi, mis peaks ettevõtjatel õigustatud ootusi tekitama. Riigi kohustus on kaitsta rahva tervist ja siin on kõik piirangud head.

▶ Loe lisaks lk 8–9

Esmaspäev, 3. juuli 2017
nr 124 (5722) **3 eurot**

EUR/USD	USD/EUR	EUR/SEK	EUR/RUB	NordPool	Euribor
1,1413 ▲	0,8762 ▼	9,7215 ▲	67,3005 ▲	43,68 ▲	-0,270 ▲

KRIMI

Skeem kukkus läbi

Välismaalt varastatud suurem summa raha ringles enne tabamist neljas Eesti finantsettevõttes. Rahapesu korraldas ratsa rikkaks saada soovinud Sergei Zimakov. ▶ 4–5

▲ **Lisaks rahapesujuhtumile oli Sergei Zimakov osaline ka niinimetatud passimaffias.** FOTO: MIHKEL MARIPUU / POSTIMEES / SCANPIX

MÜÜA TOOTMISKOMPLEKS

Seoses tootmise ümberviimisega teise tehasesse, on müügis tootmiskompleks.

Tootmiskompleks on spetsialiseerunud puidust aiamööbli ja akende/uste tootmisele.

- **Kompleks asub Ruusa külas Põlvamaal ja koosneb tootmis- ja kontorihoonetest suletud pinnaga 7200 m², kogu kinnistu suurus 7,9 ha.**
- **Lisaks on 1 laohoone asukohaga Pahtpää külas – 2700 m² (kinnistu 2,15 ha).**
- **Tootmishoonetega koos võib soetada ka seal asuvad seadmed.**

Käesoleval ajal veel tootmine käib, plaaniline sulgemine 2-3 kuu jooksul.

Lisainfo: Riina Hansberg, tel: 5069044

ÜHISRAHASTUSTÜLI

Noot: Investly juhtkond teadis väga hästi, et raha ei tule tagasi

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Investlyga viivises laenude pärast kohtuvaidlust pidava Tarmo Noodi sõnul teadis ühisrahastusplatvorm hästi, et investor ei pruugi oma raha tagasi saada.

▲ **Tarmo Noot peab täiesti ebausutavaks, et Investly juhtkond ei saanud aru, kellele ja miks nad selle raha andsid.** FOTO: KAADER ERIK PROZESE VIDEOST

"Kui Investly kardab, et kogu asja taga on pettus, siis mina arvan, et Investly juhtkond teadis väga hästi, et raha ei tule investoritele tagasi," kommenteeris Noot Äripäevas ilmunud lugu, mis lahkab temaga seotud ettevõtete ja Investly vahelist olukorda.

Fineteamile ja nimetatud ettevõtte kaudu Investly investoritele võlgu oleva Best Buildingu käest raha kätte saada üritava Noodi hinnangul on temal vaidlusaluste ettevõtete kohta oluliselt rohkem informatsiooni kui Investly juhtkonnal. "Mina ütlen, et nad said sellest aru, et rahad tagasi ei tule ja mängisid kogu selle asja lihtsalt kaasa," märkis Noot. "Investoritest on mul tõesti kahju ning praegu peaksid nad lootma, et suudan võimalikult palju raha Best Buildingust kätte saada."

Krediidiriskide hindamine on Investlys ikka täiesti lapsekingades, leiab Noot ta. "Investly teeb tüüpilise võlausaldaja vea, käitub arrogantselt ja arvab, et tal on kõik õigused ega otsi ise mingeid lahendusi," rääkis Noot. "Kõige hullem on see, et nad ei riski enda, vaid võõra rahaga – nende käitumine ja suhtumine ei ole konstruktiivne. Kui peaksin võlausaldajad reastama, oleks Investly viimaste hulgas."

Investly juhatuse esimehe Siim Maiveli sõnul pole avalik ruum selliste hinnangute andmiseks õige koht. "Eesti on õigusriik, kus õiguslikke hinnanguid annab kohus," sõnas ta. Ta lisas, et Investly saab eesootavale kohtuprotsessile enesekindlalt vastu minna.

Praegu peab Maivel kõige olulisemaks leida parim lahendus investorite jaoks. "Hoiame neid meiega võimalikult lähedases infoväljas," lubas Maivel ja lisas, et samas ei saa võtta ühtki riski, mis tooks kaasa Investly kohtustrateegia lekkimise vastaspooleni.

Süüdistab Investlyt valetamises

Noot süüdistas Investly juhtkonda valetamises. Nimelt ei vasta tema sõnul tõele Äripäevale öeldud väide, justkui oleks Investly püüdnud enne hagiavalduse esitamist temaga kohtuvälisele kokkuleppele jõuda. "Härra Siim Maivel ei ole minuga sellest hetkest alates, kui ma olen Fineteami juhatuse liige, ühendust võtnud," kinnitas ta. "Kui neil on midagi, millega vastupidist tõestada, eks näidaku need tõendid ette," ütles Noot ja lisas, et sai küll ühe võlateate, kuid kohtuvälise lahenduse otsimisest on asi kaugel.

Maiveli sõnul polnud Noot hagi esitamise ajaks ehk 2. juuniks veel Fineteami juhatuse liige ega kontaktisik. "Kuni hagi esitamiseni on teavitused ja ettepanekud tehtud Kristo Sootalule, endisele Fineteami omanikule ja juhatuse liikmele," ütles ta. "Viimase võlgnevuses Fineteami arve maksetähtaeg oli 21. ma. Tarmo Noot on Fineteami juhatuses alates 5. juunist," ütles Maivel. Ta lisas, et Fineteam ei ole Investlyt teavitanud kontaktisiku ega ettevõtte omanike või juhatuse muutumisest.

Investly hagiavaldusest Fineteami vastu selgub aga, et hageja ja kostja on pidanud läbirääkimisi asja kohtuväliseks lahendamiseks. "Arvestades hageja passiivsust, ei pidanud kostja vajalikuks esitada täiendavaid ettepanekuid kohtuväliseks lahenduseks," seisab Investly hagiavalduses.

"Investly võtab sellega omaks põhjuse, miks läbirääkimised ebaõnnestusid," järeldas Noot.

Üritas lahendust leida

Noot toonitas, et proovis neljapäeval pärast Äripäeva avaldatud artiklit Investlyga kohtuvälise lahenduseni jõuda, esitades ühisrahastusportaalile kaks ettepanekut. Ta ei nõustu Investly kommentaariga, justkui oleks Noot vale inimesega kontaktis olnud ja juhatus pole saanud ühtegi ettepanekut. "Mina rääkisin Kristjan Velbriga (Investly investorite kogukonna juht – toim), kes väidab, et on Investly finantsdirektor, eeldasin, et ta on nende seaduslik esindaja," ütles Noot. Ta lisas, et Velbri kinnitas talle, et osaleb selle komisjoni töös, kes kohtuvaidlusega tegeleb ning kui Investly oleks tahtnud ta suunata õige inimese juurde, oleks võinud Velbri telefonivestluses suunata ta Siim Maiveli jutule.

> **Kui peaksin võlausaldajad reastama, oleks Investly viimaste hulgas.**
>
> **Investlyga vaidlev Tarmo Noot**

Maiveli sõnul on väär väide, justkui oleks Velbri ennast finantsdirektorina esitlenud.

Vestlusest Maiveliga selgus, et Velbri on Investly juhatusele Noodi ettepanekud edastanud. "Sellegipoolest, mingit meiepoolset ettepanekut või koostööd ei ole Velbri ega juhtkond Noodile esitlenud," kinnitas ta. "See oli ühepoolne infoedastus, mitte kokkulepete tegemine ega kohtuvälise lahendi otsimine," rõhutas Maivel ja lisas,et kohtuvaidlust nad läbi ajakirjanduse ei kommenteeri, sest see võib nõrgestada nende investorite huve edasistes toimingutes.

LÜHIDALT

BaltCap asutas 50 miljoni euro suuruse investeerimisfondi

Baltikumi suurim erakapitali ettevõte BaltCap asutas investeerimisfondi BaltCap Growth Fund, mis pakub kasvukapitali Eestis, Lätis ja Leedus tegutsevatele väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele. Fondi esmane kapitalimaht on 40 miljonit eurot. Eestis juhivad seda BaltCapiga värskelt liitunud investorid Heidi Kakko ja Marek Kiisa. Kakko sõnul nappis sen i Eestis võimalusi rahastamaks 1-5 miljoni eurose aastakäibega ettevõtete kasvu. Fondi üks suurimaid investoreid on Swedbanki pensionifondid.

Stockmann müüb osa ärist

Stockmann müüb Delikatessi äri juhtimise õiguse Soomes S Groupi koostööpartneritele, teatas ettevõte. Äritegevus Balti riikides jääb Stockmanni juhtida. Stockmann Delikatessi kauplused jätkavad tegevust Stockmanni Tallinna ja Riia kaubamajas ja kõigis asukohtades Soomes. Stockmanni juht Lauri Veijalainen ütles, et kasumliku kasvu tekitamiseks tuleb teha strateegilisi valikuid.

AHK Deutsch-Baltische Handelskammer in Estland, Lettland, Litauen
Saksa-Balti Kaubanduskoda
Eestis, Lätis, Leedus

Saksa-Balti Kaubanduskoda (AHK) on üle 20 aasta olnud esimeseks kontaktiks ja toeks ettevõtetele, kes soovivad Saksamaal äri alustada

Pakume järgmisi teenuseid:
- Koostööpartnerite otsing
- Kontaktide vahendamine
- Turuülevaade ja müüginõustamine
- Äriühingu asutamise nõustamine
- Käibemaksu tagasitaotlemine
- Osalemine messidel
- Saksa messide esindamine ja piletite müük
- Äridelegatsioonid Saksamaale

Kontakt:
kristen.lahtein@ahk-balt.org
tel 627 6955
www.ahk-balt.org/ee

POLIITIKA

EKRE 100 000 eurot sütitas poliitskandaali

Keskerakonna eelmise aasta katuserahadest 100 000 eurot olid mõeldud hoopis EKRE presidendivalimiste aegsete lubaduste lunastamiseks, kirjutas Delfi.

EKRE aseesimehe Martin Helme sõnul lubas Keskerakond oma katuserahast osa neile heast tahtest, samas jättis ta selgitamata, mille eest Keskerakond EKREle raha andis.

Peidetud annetus

Reformierakonna liikme Kristen Michali arvates ei kõla jutt Keskerakonna lahkest meelest usutavalt. "Eesti rahva vana ütlemine on, et niisama ei saavat kirikus peksagi," ütles ta.

Mart Helme rõhutas erakonnakaaslastele saadetud kirjas vajadust skeemi varjata. "Ma panen teele kaks dokumenti, mis on meie rahade jaotus sel aastal. Üks on fraktsiooni ettepanekud, teine dokument nimega Martini ettepanekud on presidendivalimiste aegsete lubaduste lunastamine ja see läheb mitte meie nime alt vaid peidetakse eelarvesse kuidagi nii ära, et keegi ei saaks teada, et meie saime 100 rohkem. Seda skeemi palun mitte kellata, muidu tuleb pahandus ja jääme veel üldse ilma," kirjutas Helme.

Eesti Päevalehele teemat kommenteerinud Michalil oli hulk küsimusi. "Kas see tehing oli 100 000eurone käepigistus, mis pani aluse Keskerakonna domineeritava kolmikliidu sünnile? Mis oli tehingu sisu, mille eest EKRE Keskerakonna lubatuna raha sai? Kes olid poliitika ostjad – kas "puhastunud Keskerakond" ehk Kadri Simson, Mailis Reps, Jüri Ratas? Või Savisaare õukond?"

Raha eluolu parandamiseks

Pressiteate vahendusel lugu kommenteerinud Martin Helme selgitas, et eelmise aasta regionaalsete toetuste eraldamine langes kokku valitsuse vahetumisega. Keskerakond lubas Konservatiivsele Rahvaerakonnale ja Vabaerakonnale raha, mida eraldada näiteks koolide remontimiseks, kogukondade eluolu parendamiseks, koguduste abistamiseks ja nii edasi. "Keskerakond pidi aga oma sõnu sööma, sest ei suutnud sotside ja IRLi ees oma lubadust kaitsta," nentis Helme.

Helme sõnul ei ole toetuste eraldamisel ja presidendivalimistel mingit seost. "Presidendivalimiste ajal ei olnud Keskerakond valitsuses ega saanud ka midagi lubada. Kui Keskerakond sai mullu novembris valitsusse, lubasid nad opositsioonile heldemalt raha kui seda oli teinud Reformierakonna varasem valitsus," selgitas Helme. "Nii leppisime keskparteiga kokku, et nad lisavad EKREle olulised projektid oma nn katuseraha nimekirja," ütles ta.

ÄRIPÄEV.EE

Sisuturundus on oma kauba, teenuse, firma tutvustamine huvitavate lugude jutustamise kaudu. ST teenib alati tellija turunduslikke eesmärke.

ST
Sisuturundus

Majatootja Harmet palkab juulis avatavasse tehasesse mitusada uut töötajat

Element- ja moodulmajade tootja Harmet OÜ avab sel suvel Kumnas Keila külje all uue tehase, mis teeb ettevõttest Eesti suurima puitmajade tootja. Tootmise laiendamine nõuab aga sadu uusi töötajaid ning seetõttu otsib Harmet aktiivselt inseneriharidusega projekteerijaid, kütte ja ventilatsiooni valdkonna erialaspetsialiste, CNC-pingi operaatoreid ning puusseppi-ehitajaid.

„Tippspetsialiste on täna Eestis tõesti keeruline leida," tõdevad Harmet OÜ juhatuse esimees Toomas Kalev ja personalijuht Maret Pulk, kelle sõnul peavad ettevõtted inimeste motiveerimiseks järjest rohkem pingutama. Selleks on Harmetis avatud oma koolituskeskus, mis annab võimaluse enne tööle asumist omandada teadmised ohutustehnikast ja töövõtetest. Samuti tegeleb moodulitootja aktiivselt sellega, et kõigil töötajatel oleks töökohal tagatud turvalisus ja tänapäevased töötingimused.

Väga oluline on ka õiglane palgasüsteem, mis tagaks väärilise tasu vastavalt tehtud tööle. Selleks on Harmet investeerinud uude majandustarkvarasse, millega saab mõõta individuaalselt iga inimese panust, mida seni oli nii suure kollektiivi puhul keerukas jälgida.

„Meie prioriteet number üks on kõik need 25 aastat olnud olemasolevate inimeste hoidmine ning motiveerimine. Selleks pakume näiteks ühisüritusi, omatöötajasoodustusi, võimalust liituda spordiseltsiga ning korraldame oma töötajate lastele sündmuseid," loetleb Maret Pulk. „Iga ettevõtte jaoks on suur tunnustus, kui nende personali voolavus on marginaalne: see näitab, et tegemist on stabiilse ning eduka firmaga, kes tunnustab ja hoolib oma töötajatest. Harmet võib uhkust tunda, sest meie personali liikuvus on tõesti väike."

> **Uue tehase avamise tõttu töö spetsiifika muutub veelgi, misläbi lisandub hoopis teistsuguste töötajate vajadus ning mistõttu on noored koolilõpetajad väga oodatud.**

Uusi vajaminevaid inimesi otsitakse nii personaliotsingufirmade kui ka sihtotsingu kaudu, samuti on Harmet olnud üks tublimaid Eesti ettevõtteid, kes riikliku programmi kaudu on kaasanud töötajaid ka Ukrainast. „Kuid eriti suur heameel on tõdeda, et meie uute liinide ja tehnoloogia vastu tunnevad väga suurt huvi just noored. Teeme tihedat koostööd Pärnumaa Kutsehariduskeskuse ja Tallinna Ehituskooliga ning aastas võtame praktikale kummastki koolist üle 10 praktikandi, kellest enamik jääb meile tööle," räägib Maret Pulk.

Pärnu Kutsehariduskeskusega toimub koostöö Õpipoisiõppe raames, mis tähendab kutseõppeasutuse, õpilase ja tööandja koostööd nii praktika kui ka õppeprogrammide puhul ehk kool valmistab ette just selliseid spetsialiste, nagu Harmetis tulevikus vaja on.

▲ Sel suvel Keila külje all avatav uus Harmet OÜ element- ja moodulmajade tootmise tehas

Toomas Kalev lisab, et uue tehase avamise tõttu töö spetsiifika muutub veelgi, misläbi lisandub hoopis teistsuguste töötajate vajadus ning mistõttu on noored koolilõpetajad väga oodatud. „Automaatliinid on tõesti põnev teema ning tänane tootmine on hoopis teine asi, mis varem: tarvis on teadmisi arvutitest ja programmidest, samuti inseneriatalast taipu ning oluline on pidev soov õppida ja areneda."

Harmet OÜ sai alguse 1992. aastal metalltoodete valmistamisega, mis moodustab ettevõtte käibest vaid mõne protsendi. Tänavu suvel valmiv uus tehasehoone toob aga plaanide kohaselt kaasa suure tõusu puiduelementide tootmises ning samuti on kavas metallitöötlemise elustamine.

Saue, Pärnu ja Tutermaa kõrval juba neljanda tehase käivitamisel peaks Harmetist saama Eesti suurim puitmajade tootja, kes annab senise 450 inimese kõrval tööd veel 200 uuele töötajale – tööle oodatakse kütte- ja ventilatsiooniala, elektritööde, CNC-pingi operaatoreid, tootmisliinide juhte ja tehnoloogeningehitusinsenere-projekteerijaid. Kumna külas asuv 26 000 m² suurune tehas avatakse tänavu juulis.

Harmeti põhiturg on Skandinaavia ja Põhjamaad ning sihtgrupiks suuremad ehitusettevõtted ja kinnisvaraarendajad. Samuti rendiettevõtted, mis tegelevad ehitussoojakute rentimisega ehitusettevõtetele ja ajutiste koolimajade ja lasteaedade rentimisega omavalitsustele.

Toodangu paigaldamisega üle Euroopa tegeleb Harmeti tütarettevõte Harmet Modular Building ning keerulisemate eriprojektidega tegeleb tütarfirma Harmet Constructions. Lisaks on majatootjal filiaalid Soomes, Norras ja Rootsis.

Kortermaja Norras

Hotell Rootsis

toimetaja Rivo Sarapik
tel 667 0111
toimetajad@aripaev.ee

Äripäev
3. juuli 2017

Riigiprokurör Piret Paukštys nendib, et kuigi kurjategijad end algul süüdi ei tunnistanud, nõustusid nad pärast kogutud tõendite nägemist kokkuleppemenetlusega. FOTO: ANDRAS KRALLA

FINANTSPETTUS

Kuidas tabati Norrast varastatud raha pesijad

Nordeast Norra kliendilt varastatud suurem summa rändas päevi kolmes Eesti pangas ning ühes finantsasutuses, enne kui üks pankadest häirekella lõi.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee
Äripäev

Mais lahenenud rahapesujuhtumisse on segatud peale Norra Nordea veel Deutsche Bank. Viimase kaudu jõudis varastatud raha siinse nähtava majandustegevuseta ettevõtteni, misjärel alustas firma omanik selle päritolu peitmist. Selleks ulatas talle abikäe Tallinna Tehnikaülikooli endine töötaja, kelle nimi jooksis veel sel aastal läbi kuulsast niinimetatud passimaffia asjast, kus ta jäi süüdi nii altkäemaksu vahendamises-andmises, dokumentide võltsimises kui ka kuritegelikku ühendusse kuulumises.

Ründab panka

On aasta 2015, oktoobrikuu. Häkker ründab Norras Nordea panga andmetöötlusprotsessi. Kes häkker oli, pole siiani selge. Igatahes liigutas seesama inimene panga kliendi, Norra ettevõtte La-Sa Bat Motor kontolt 230 000 eurot Saksamaa firma QRONOS Deutsche Banki kontole.

QRONOSe juht Jerzy Adam Lange teeb seejärel seni teadmata isikute juhiseid järgides ülekande ja peaaegu 218 500 eurot maandub Eesti firma One Age Systemi kontole SEB pangas.

One Age Systemi taust on mittemidagiütlev. Ettevõte, mis peaks tegelema kaupade vahendamisega, loodi neli kuud enne Nordeasse häkkimist. Majandusaasta aruanded esitamata jätnud firma omanik ja juht on algusest saati Artur Guzev. 26aastane mees, kelle kohta avalikku infot ei leia.

Pärast raha laekumist tuleb Guzevile appi temast pea paarkümmend aastat vanem Sergei Zimakov, et varjata raha kuritegelikku päritolu. Äripäeva allikatele tuginedes oli Guzevi salapärane abiline Zimakov aastate eest Tallinna Tehnikaülikooli materjalitehnika instituudi vanemteadur. Ülikooliga oli Zimakov seotud alates õpingutest pea kümme aastat ehk kuni 2008. aastani.

Nagu mainitud, oli Zimakov peale rahapesukaasuse osaline niinimetatud passimaffias, kus teiste seas leidus politsei- ja piirivalveameti töötajaid. Passimaffiaga seotud inimesed organiseerisid klientidele vajalikke dokumente, kasseerisid tuhandeid eurosid ja korraldasid Venemaa kodanikele pealtnäha seaduslikult Eesti kodakondsuse või elamisloa.

Fiktiivsed paberid

Tagasi rahapesuloo juurde. Paar päeva pärast raha kättesaamist korraldab Zimakov fiktiivsed lepingud One Age Systemi, QRONOSE ja kolmanda firma Skyline Alliance Ltd. vahel.

Investeerimis- ja transporditeenuse lepingud esitavad mehed SEBle ning jälgede segamiseks alustavad raha keerutamist erinevate ettevõtete kontodele. Guzevi ja Zimakovi eesmärk on raha sularahas välja võtta.

Näiteks kannab Guzev 5000 eurot firmale Optiweb, selleks läheb käiku krediidileping ja Krediidipanga konto. Mõne päeva jooksul võetakse peamiselt 1000 euro kaupa raha välja Itaalias.

Lisaks soovitab Zimakov Guzevil saata 90 000 eurot finantsvahendusega tegelevale Eurex Capitalile. Guzev teeb ülekandeid kuus korda, summad on iga kord 15 000 eurot.

Eurex Capital jäi aasta varem silma finantsinspektsioonile, mis tegi neile ettekirjutuse, sest makseasutus ei teatanud, kes nende teenuseid kasutavad ja milles seisneb klientide majandustegevus. Seega Eurex Capital ei täitnud inspektsiooni hinnangul rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadust. Eksimuses süüdistas Eurex Capital lahtilastud töötajat.

Salapärane kohtumine

Zimakov korraldab Guzevile Tallinnas kohtumise Lätist kohale sõitnud seltskonnaga, kellele raha pärast selle Eurex Capitalist väljavõtmist üle anda. Kellega Guzev vestles, polevat samamoodi siiani selge.

Suuremast summast peavad samal päeval kõik suu puhtaks pühkima, sest Eurex Capital saadab 80 000 eurot tagasi selgitusega "ekslikult kantud summa tagastus". Ligi 10 000 eurot jätab ettevõte tagastamata, seega selle võtab Guzev välja.

Kuigi Eurex Capital meeste lõksu ei lange, on Guzev otsusekindel. Summa sularahana kättesaamiseks kannab ta samal päeval 203 000 eurot ettevõtte Skyline Alliance Ltd. kontole Äripangas. Selle tööta-

KOMMENTAAR

Mahukas skeem

PIRET PAUKŠTYS
riigiprokurör

Suured rahapesukuriteod on põhjalikult läbimõeldud rahvusvahelised skeemid, kus kurjategijad üritavad kriminaalsel teel saadud raha legaliseerida.

Ka antud juhul tegime koostööd Norra, Poola ja Saksamaa kolleegidega, tõendamaks, et Eestis pestav raha on saadud ebaseaduslikult. Zimakov ja Guzev ei tunnistanud end küll kohtueelse uurimise ajal süüdi, kuid kui nad tutvusid koos kaitsjatega menetluse käigus kogutud tõenditega, otsustasid nad kokkuleppemenetluse kasuks.

Suutsime tõendada, et Eestisse jõudis nende meeste kaudu üle 200 000 euro ebaseaduslikku raha, mis neilt kohtuotsusega konfiskeeriti.

Kuna tehnikaülikooli palgad on väikesed, aga Zimakovil on pere ja lapsed, siis oli tal vaja rohkem raha teenida.
Zimakovi kaitsja Natalia Lausmaa

Löövad prokuröriga käed

Lõpuks otsustavad Artur Guzev ja Sergei Zimakov prokuratuuriga kokkuleppele minna. Zimakov, kes oli mässitud ka teise kriminaalasja, peab leppima ligi viie aasta pikkuse tingimisi vangistusega.

Ka peab Zimakov tasuma 2000 eurot. Selleks teeb ta maksegraafiku: pea aasta jooksul maksab ta riigile iga kuu vähemalt 200 eurot.

Guzev nõustub kaheaastase vangistusega, tema katseaeg ulatub 2,5 aastani. Samuti peab Guzev aasta jooksul tasuma sundraha 1175 eurot. Guzevi firma One Age System peab välja käima 6000 eurot.

Norra pank hüvitab kliendile kahju ja Eesti riigilt raha tagasi ei küsi. Mis sai Eestisse jõudnud 203 000 eurost? Summa kanti riigi tuludesse.

200
eurot kuus peab rahapesija Sergei Zimakov kohtu otsusega maksma riigile aasta jooksul.

jad muutuvad kahtlustavaks. Äripank peatab tehingud ning Guzev palub raha One Age Systemile tagastada, mida pank neli päeva hiljem ka teeb. Enne kui pank selle sammu astub, annab ta vihje rahapesu andmebüroole.

Juba järgmisel päeval tõmbab rahapesubüroo Zimakovile ja Guzevile pidurit – mehed ei pääse enam One Age Systemi kontole ligi. Rahapesubüroole silmajäämiseks kulus kokku nädal aega.

Guzev ja Zimakov lähevad uurimise alla. Mehi kinni ei peeta, kohtueelse menetluse ajal nad ütlusi ei anna. Kriminaalasja veab riigiprokurör Piret Paukštys. Mehed saavad grupiviisiliselt suures ulatuses toimepandud rahapesu süüdistuse, Guzevi ettevõte One Age System suures ulatuses rahapesu süüdistuse.

Mis tõukas teaduri patuteele?

Keskkriminaalpolitsei majanduskuritegude büroo politseikapten Ülav Kalf ütleb praegu, et Guzev oli ilmselt tankist, kes tegi, mida paluti, ja ilmselt sai selle eest väikese tasu. Zimakov oli organiseerija, lisab Kalf. Zimakov pidi summa sularahana välja võtma ja sellega edasi toimetama. Tavaliselt võivad temasugused nn teenusepakkujad oma tasku panna kuni 5% pestavast rahasummast.

Küsimusele, miks ülikoolis pikalt karjääri teinud Zimakov kuritegelikule teele läks, annab aimu mehe advokaadi Natalia Lausmaa vastus. "Kuna Tehnikaülikooli palgad, olgem ausad, on väikesed, aga Zimakovil on pere ja lapsed, siis oli tal vaja sukelduda ärisse, et rohkem raha teenida. Teisisõnu ruttu rikkaks saada," räägib Lausmaa, kes on ka kaitsnud Autorollo kriminaalasjas süüdi jäänud ja rahalise karistuse saanud Siim Roodet. Zimakov aga põrus äris. "Lasi end tõmmata ettevõttesse, mille sisust ja eesmärgist ta kuni väljakutsumiseni politseisse selgelt aru ei saanud. Sisulise asjaajamisega tegeles tema äripartner, kes teda sellesse ärisse kaasas," seletab Lausmaa. Artur Guzevi kaitsja Toomas Bekker jällegi leiab, et tema klient ei olnud initsiaatori rollis.

Lausmaa leiab, et Zimakov ei mõistnud, mida teeb. "Minu hinnangul võis ta tõepoolest olla nii naiivsel arvamusel, et keegi kuskilt tahab millegipärast just nende firmale laenata suure summa raha äritegemiseks."

Lausmaa sõnul valis Zimakov prokuratuuriga kokkuleppe, sest tahtis uut lehekülge pöörata. "Ta oli juba aru saanud, et selline elu ja äritegemine ei ole osa tema elust ning on vaja sellega kiire lõpp teha, et oma eluga edasi minna," lausub Lausmaa ja lisab, et Zimakov töötab nüüd taas "tehnilisi oskusi nõudval" alal.

TARTU ÜLIKOOL
1632

SISEAUDITI JUHT

Tartu Ülikooli eesmärkide saavutamiseks on oluline, et ülikooli teadus- ja õppetöö toetavad tegevused on kvaliteetsed, tõhusad ja ühtsed. Siseauditi juhi ülesanne on anda juhtidele ja ühiskonnale kindlustunne, et otsused langetatakse ülikooli parimat kasu silmas pidades, neid viiakse ülikoolis ellu vastavalt kokkulepetele ja kooskõlas seadustega ning kasutusele võetud juhtimismeetmed ja -süsteemid tagavad ülikooli eduks vajaliku tulemuse.

Oma tööga toetab siseauditi juht ülikooli juhtkonda, nõustades juhte riskide hindamisel ning andes soovitusi ressursside säästlikuks, tõhusaks ja mõjusaks kasutamiseks.

Soovime leida inimese, kes on aktiivne ülikooli kitsaskohtade hindamisel, avatud juhtkonna liikmetega suhtlemisel ja veenev tulevikku suunatud ettepanekute tegemisel.

Edukal kandidaadil on:
- kõrgharidus, soovitavalt magistrikraad või sellele vastav haridustase majanduse, õiguse või avaliku halduse alal
- audiitorina töötamise kogemus
- avaliku sektori siseaudiitori või atesteeritud siseaudiitori tunnistus või valmidus see omandada lähiajal
- juhtimiskogemus ning valimisolek nii iseseisvaks kui meeskonnatööks
- suurepärane analüüsivõime, täpsus, järjekindlus, oskus eristada olulist ebaolulisest
- eesti keele oskus C1, inglise keele oskus vähemalt B2 tasemel
- väga hea suhtlemis- ja argumenteerimisoskus
- ladus arvutioskus
- laitmatu maine ja kõrged eetilised tõekspidamised

Pakume vastutusrikast tööd, erialast täienduskoolitust, kaasaegseid töötingimusi Tartu kesklinnas. Tööle asumise aeg kokkuleppel.

Kandideerimiseks palume saata elulookirjeldus ja motivatsioonikiri koos palgasooviga hiljemalt **14. juulil 2017** aadressile personal@ut.ee.

Täpsem teave:
Saima Tiirmaa-Oras, rektori abi, saima.tiirmaa-oras@ut.ee, tel 737 5602
Kristi Kuningas, personaliosakonna juhataja, kristi.kuningas@ut.ee, tel 737 5140

TARTU ÜLIKOOL

HARMET MODULAR HOUSES

2017. suvel avame uue ja kõrgtehnoloogilise tehase Harjumaal Kumnas. Seoses sellega ootame tööle:

- KVVK TÖÖDE JUHTE
- KVVK TÖÖDE PROJEKTEERIJAID
- ELEKTRITÖÖDE JUHTE
- TOOTMISLIINI JUHTE
- TOOTMISLIINI TEHNOLOOGE
- CNC-PINGI OPERAATOREID
- EHITUSINSENERE-PROJEKTEERIJAID

SULLE PAKUME:
- stabiilset tööd kiiresti arenevas ettevõttes
- hea töö eest väärilist tasu
- kaasaegseid töövahendeid ja töökeskkonda
- erialaseid täiendkoolitus ja arenguvõimalusi
- toredaid ühisüritusi
- toetavat ja sõbralikku meeskonda
- sporditoetust

Kui usud, et see töökoht on Sulle, siis saada oma CV koos töötasu sooviga aadressile maret@harmet.ee. Lisainfo telefonil 5620 9002 Maret Pulk personalijuht

KAUBANDUS

Ülemiste keskus proovib konkurenti halvata

Ülemiste keskus investeerib 35 miljonit eurot ja loodab üle tee kerkivalt konkurendilt T1 nii mõnegi eelise ära võtta.

▲ **Ülemiste keskuse juht Guido Pärnits rääkis, et laiendusega lisandub keskusesse 13 000 m² kaubanduspinda ja üle 20 uue kauplu-se, meelelahutus- ja söögikoha.** FOTO: MIHKEL MARIPUU / POSTIMEES / SCANPIX

MAARIT EERME
maarit@kaubandus.ee

Kaubandus.ee

Ülemiste keskus alustab laiendustöid järgmise aasta esimestel kuudel ning laiendus peaks valmis saama 2019. aasta varakevadel. Laiendusse investeeritakse 35 miljonit eurot. Suurim visuaalne muutus keskuse jaoks on läbi nelja korruse kõrguv võimas aatrium. Keskusesse tuleb Apollo kino, lemmikloomakeskus PetCity ja spordiklubi People Fitness.

Ülemiste keskuse juht Guido Pärnits ütles, et keskus jätkab ehituse ajal tavapärast tööd, Rimi kolib mõneks ajaks väiksema pinna peale, kuid on jätkuvalt külastajatele avatud. Tema sõnul on enamik rentnikke laienduse suhtes positiivselt meelestatud, eriti kuna tulevase laiendusega ei sulgeta ühtegi sissekäiku ega vähendata parkimiskohti, seega tavapärane töö jätkub.

Üle tee kerkiva kaubanduskeskuse T1 mõju Ülemiste ärile Pärnits ennustada ei osanud. "Meil on jätkuvalt vähe andmeid T1 rentnike kohta. Küll aga usun, et meelelahutusliku unikaalsuse argumenti neil enam ei ole, kuna näeme, et ka teised keskused panustavad sellesse. Kristiine keskus liigub selle poole ning ka meie laiendus suurendab meelelahutuspindade osakaalu oluliselt. Kindlasti ei tööta kaubanduskeskus ainult meelelahutuse pealt ehk siis, kui head kaupluste kooslust ei ole, siis keskusesse ei tulda," märkis ta.

> **Meelelahutusliku unikaalsuse argumenti neil enam ei ole, kuna ka teised keskused panustavad sellesse. Ka meie laiendus suurendab meelelahutuspindade osakaalu oluliselt.**
>
> **Ülemiste keskuse juht Guido Pärnits**

Pärnits märkis, et kui keskusesse lisatakse toitlustus- ja meelelahutusvõimalusi, annab see klientidele rohkem põhjust keskusesse tulla. "Sellega võidame ka külastajate hulka teist tüüpi inimesi. Kino- ja spordiklubikülastaja siia muidu võib-olla ei tuleks. Laienemine teistesse sektoritesse aitab," avaldas ta lootust.

Samas nentis ta, et Tallinn on väike ja ühegi keskuse parendamisega ei saa teha külastajate arvus 50% hüpet. "Hinnanguliselt ootame uue laiendusega juurde 10% külastajate arvu tõusu. Kokkuvõttes aga ei käi keskuste arendamisel võitlus ainult sellepärast, palju külastajaid uksest sisse astub, vaid kaua seal aega veedetakse. See on keskuste jaoks üha olulisem näitaja," ütles ta.

KOMMENTAAR

Kaubanduses on tihe konkurents ja kahjumlike poodide arv võib kasvada

LIIS ELMIK
Swedbanki vanemökonomist

Jaemüügiettevõtted ootavad sellel aastal 6% müügikäibe tõusu.

Statistikaameti andmetel suurenes jaemüügi käive selle aasta esimese viie kuu jooksul eelmise aasta sama ajaga võrreldes 7%. Käibe kasvust hoolimata on kasumlikkus madal. Jaekaubandusettevõtete kasumi osakaal käibes on viimastel aastatel vähenenud. Selle taga on osaliselt tööjõukulude kiire kasv. Tööjõukulud moodustavad kogukuludest kümnendiku. Swedbanki uuringu järgi oli ligi kolmandikul ettevõtetest mõni kahjumiga töötav pood.

Jaekaubanduse turul konkurents tiheneb. Ühelt poolt aeglustub sel aastal nõudluse kasv, kuna palgasaajate reaalse ostujõu kasv on varasemast aeglasem, sest palgakasv aeglustub ja hinnad tõusevad kolmeaastase vaheaja järel. Teiselt poolt on erinevate kaupade ja teenuste pakkumine suurenenud.

Jaemüügi müügipind on kasvanud. Tallinnasse plaanitakse mitut uut suurt kaubanduskeskust. See võib jaemüüjate jaoks tähendada ühelt poolt küll rendihindade langust, aga teiselt poolt võib kahjumlike poodide arv kasvada, kui rendileping ei võimalda vähempopulaarsest piirkonnast või keskusest lahkuda. E-kaubanduse kiire kasv teravdab konkurentsi veelgi.

STATISTIKA

Jaekaubandusettevõtete käive kasvab

Jaekaubandusettevõtete müügitulu suurenes tänavu mais eelmise aasta maiga võrreldes püsivhindades 1%, 586,3 miljonile eurole.

Tööstuskaupade kaupluste müügitulu suurenes 5%.

Enim suurenes müügitulu posti või interneti teel kaupu müüvates kauplustes, 33%. Müügitulu suurenes veel ka muudes spetsialiseeritud kauplustes, kus kaubeldakse peamiselt arvutite ja nende lisaseadmete, fotokaupade, raamatute, sporditarvete, mängude ja mänguasjade, lillede, istikute jm (kasv 19%), kasutatud kaupade kauplustes ja väljaspool kauplusi (kioskites, turgudel, otsemüük; kasv 3%) ning majatarvete, kodumasinate, rauakaupade ja ehitusmaterjalide kaupluses (kasv 2%).

Müügitulu vähenes kauplustes, kus on ülekaalus tööstuskaubad (nn kaubamajad), tekstiilitoodete, rõivaste ja jalatsite kauplustes ning apteekides ja kosmeetikatarvete kauplustes.

Võrreldes eelmise kuuga suurenes mais jaekaubandusettevõtete müügitulu 9%.

jaekaubandusettevõtete müügitulu mahuindeksi trend (2010=100)

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

ÕPPIMINE VÄLISMAAL

BALTIC COUNCIL FOR INTERNATIONAL EDUCATION

Suurbritannia • USA • Kanada • Austraalia
Saksamaa • Šveits • Austria • Prantsusmaa
Itaalia • Hispaania • Holland ja teised riigid.

Keelelaagrid

Kutseharidus

Keskharidus

Kõrgharidus

- Parimatest keelelaagritest koolilastele vanuses 7-18 aastat, kursustest noorte ja täiskasvanute jaoks.
- Bachelor, Master, MBA kõrgharidusprogrammidest Suurbritannias, Šveitsis, Taanis, Hollandis, Prantsusmaal, Saksamaal, Itaalias, Hispaanias, Soomes, Tšehhis jt.
- Põhi- ja keskharidusest parimates Suurbritannia, USA, Kanada, Austria, Hispaanias keskkoolides.
- Kutsehariduse saamisest välismaal, sh on tasuta õppimine Suurbritannias.
- Parimatest hotellinduse ja turismikoolidest.

Tallinn, Narva mnt 7 ☎ 6998300
www.balticcouncil.ee

TASUB TEADA

Tööstusettevõtete mahud kasvasid

Tööstusettevõtted tootsid mais 13% rohkem toodangut kui mullu samal ajal. Toodang suurenes nii energeetikas, mäetööstuses ja töötlevas tööstuses.
Vaid töötleva tööstuse arvestuses kasvas toodang mais 8%, seejuures suurendas mahtu koguni kaks kolmandikku tööstusharudest. Suurema osatähtsusega tööstusharudest vähenes vaid elektroonikaseadmete tootmine.
Välisturule müüdi mais 67% kogu töötleva tööstuse toodangust. Võrreldes eelmise aasta maiga suurenes korrigeerimata andmetel toodangu müük ekspordiks 7%, müük kodumaisele turule 15%.
Hooajaliselt korrigeeritud andmetel toodeti 2017. aasta mais tööstuses kokku sama palju toodangut kui aprillis, töötlevas tööstuses aga 2% vähem.
Elektrit toodeti mais aastavõrdluses aga koguni 69% rohkem ning soojust 26% enam.

tööstusettevõtete müügitulu mahuindeksi trend (2010=100)

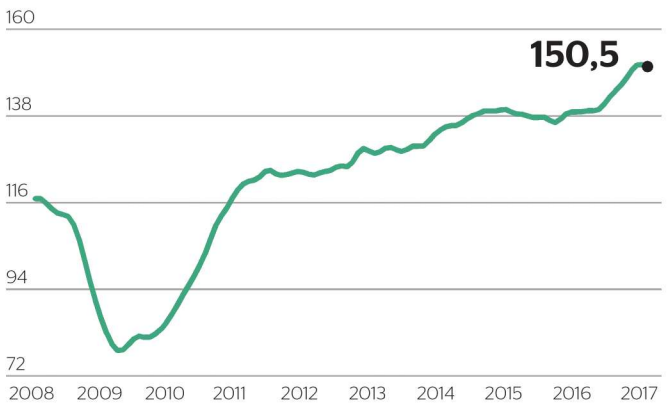

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

STATISTIKA

Tööstus hoiab kiiret hoogu

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Eesti tööstusel on hoog sees ning niipea see ei pidurdu, kinnitavad analüütikud. Tööstuse hea käekäik annab panuse ka majanduskasvu.

Statistikaameti andmed näitavad, et tööstusettevõtted tootsid mais 13% rohkem kui mullu samal ajal. Vaid töötlevas tööstuses kasvas toodang 8%.

"Töötleva tööstuse tootmismahu kasvule aitab kaasa välisnõudluse paranemine ja koos sellega ekspordikasv. Samuti on tellimused paranenud," selgitas Swedbanki peaökonomist Tõnu Mertsina.

Nordea peaökonomist Tõnu Palm märkis, et kui elektroonikasektor välja arvata, jätkub laiemapõhine kasv, mida hoiavad üleval nii ekspordi kui ka siseturu tellimused. Euroopa riikide võrdluses on Eesti tööstusel jätkuvalt tempokas minek.

"Peamiste eksporditurgude väljavaade püsib päikeseline," rääkis Palm. "Euroala majanduse kasvukiirus on tipus ja siit palju kõrgemale mäetippu ronida enam polegi. Sellest piisab tellimuste kasvuks," lisas ta.

Näiteks majanduskindlustunne on jõudnud euroalas viimase kümne aasta kõrgeimale tasemele. Ka naabritel läheb paremini, näiteks Soome suurettevõtete käibe aastakasv kerkis mais arvestatava 7,8 protsendini. Tellimused on suurenenud, tööhõive tõusnud ja müügihindade kasv on euroalas tugev, märkis Mertsina. "Ka Eesti tööstussektori lähiaja väljavaade peaks hea olema ja see annab korraliku panuse majanduskasvu."

Mais liikusid ühe olulise erandiga üles pea kõik töötleva tööstuse harud, enim aitasid kasvule kaasa toidu-, puidu- ja metallitööstus. Kasvu pidurdas elektroonikatööstuse tootmismahu tugev langus – 18% vähem kui mullu. Katastroofi see ei tähenda, sest elektroonikatööstuses on lisandväärtuse osakaal käibes väike. Elektroonikatööstuses on sel aastal ka tellimused vähenenud, mistõttu võib eeldada, et selle tegevusala tootmismaht võib ka veel lähiajal nõrgaks jääda, lisas ökonomist.

Majanduskriisi eelsel tasemel näitaja

Tööstussektoris on jätkunud ka kindlustunde paranemine. "Ettevõtted hindavad ekspordivõimalusi oluliselt paremaks ning nii hinnakasvu kui ka töötajate arvu suurendamise ootused on tõusnud," ütles Swedbanki peaökonomist.

Samas on vaba kapitali jäänud vähemaks ja see läheneb tasapisi juba majanduskriisi eelsele tasemele, märkis Mertsina. Praegu on vaba kapitali osakaal ligikaudu 24%, 2006. aasta alguses aga 20%. Seega suureneb koos nõudluse kasvu jätkumisega ettevõtetel põhivarainvesteeringute suurendamise vajadus, hoiatas ta.

Euro tugevnemine dollari suhtes Swedbanki prognoosi järgi sel aastal jätkub. See muudab euroalal sisseostetud kaubad-teenused kallimaks, mõjudes samal ajal dollaris ekspordile negatiivselt.

Mertsina ütles, et kui vaadata pikemalt, jääb euro dollari suhtes ikka nõrgemaks kui enne 2015. aastat. "Samuti on Eestis dollaris tehtud kaupade eksporditehingute osa vaid kümnendik, kuid impordi puhul ligi veerand. Seega peaks euro nõrgenemise puhasmõju olema Eestile pigem negatiivne."

TERVIS

Hiljuti surnutest 40% peaks elus olema

Üks igast kolmest surmast Euroopa Liidus aastal 2014 oleks pidanud olemata olema, arvestades teadmisi ja oskusi meditsiinis.

ELis suri 2014. aastal 1,7 miljonit inimest, kes olid nooremad kui 75aastased. Nendest surmadest loetakse enneaegseks 560 000 ehk üle 33%, teatas Eurostat.

Kõige rohkem oli liiga varaseid surmasid Rumeenias (47,6%), Lätis (47%) ja Leedus (45,3). Eesti jääb riikide võrdlustabelis kahjuks nukramasse poolde, pärast Leedut on Bulgaaria, Slovakkia, Horvaatia ja siis ongi käes Eesti koht umbes 42%ga.

Eurostati järgi oleks need surmad olnud välditavad, see tähendab, et neid ei oleks juhtunud, kui inimene oleks saanud õigel ajal õiget arstiabi, sh oleks tehtud paremat ennetavat tööd. Kirjeldatud indikaator on üks, mille järgi hinnata, kuidas tervishoiusüsteem riigis toimib.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Priit Perens lahkub Swedbanki Balti juhi kohalt

Balti panganduse juhi Priit Perensi asemele määrati reedel Charlotte Elsnitz. Perens jätkab tööd Swedbanki grupi krediidiorganisatsioonis, teatas Swedbank.
Charlotte Elsnitz töötas seni Swedbanki Balti panganduse finantsjuhina. Perensi uueks ülesandeks jääb kindlustada Baltikumi teadmiste esindatus laenuandmisel.
Swedbanki grupi juht Birgitte Bonnesen ütles pressiteates, et Elsnitzi kogemus teeb temast väga sobiva inimese Balti panganduse juhi rolli. "Charlotte'i ülesanne on kindlustada, et äritulemused Baltikumis oleksid endiselt tugevad ja samal ajal toimetaks Baltikum kooskõlas Swedbanki strateegiaga," sõnas ta.
Priit Perens töötas Swedbanki Balti panganduse juhi kohal 2015. aastast. Aastatel 2008–2014 oli ta Swedbank Eesti juht.

MAKSUD

Napsumaksu laks jääb

▲ **Peaminister Jüri Ratas võib riigikohtu värske otsuse üle rõõmustada, kuna alkoholiaktsiis on valitsusele oluline tuluallikas.** FOTO: ANDRAS KRALLA

Riigikohus otsustas, et alkoholiaktsiisi kiire tõstmine ei ole põhiseadusega vastuolus. See tähendab, et juuli algusest tõusis aktsiis järsult.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee
Äripäev

Asja viis riigikohtusse õiguskantsler Ülle Madise, kes jõudis aasta alguses järeldusele, et aktsiiside liigkiire tõus riivab ettevõtlusvabadust ühes õiguspärase ootuse põhimõttega.

Nimelt tõstis parlament Reformierakonna juhitud võimuliidu ajal 2015. aasta juunis aktsiise, andes tulevikuks ette ka konkreetse maksuredeli. Ka 2014. aastal valminud alkoholipoliitika alusdokument näeb ette, et aktsiise tõstetakse keskmiselt 5% aastas.

Mullu sügisel moodustatud uus võimuliit otsustas aga alkoholiaktsiisi tänavu juulis ja 2018. aasta veebruaris plaanitust kiiremini tõsta. Samm oli ootamatu. "Lahja alkoholi aktsiisimäärade kuni 88protsendiline tõus oli ettevõtjatele täiesti ettenähtamatu," rääkis Madise märtsis riigikogu ees. Sisuliselt andis riigikogu tunamullu ettevõtjatele konkreetse tähtajalise lubaduse, missugused on aktsiisimäärad 2017. ja 2018. aastal. "Riik võib tähtajalisest lubadusest taganeda üksnes erandlikel asjaoludel, näiteks ränga majanduskriisi korral. Alkoholiaktsiisi täiendaval tõstmisel sellist erakorralist olukorda polnud," arvas õiguskantsler.

Seadusi peab saama muuta

Riigikohus õiguskantsleriga siiski ei nõustunud, vaid leidis, et 2015. aasta seaduse alusel ei saa alkoholikäitlejail õiguspärast ootust tekkida. Põhiseadusest leiab küll õigustatud ootuse põhimõtte, ent see ei võta parlamendilt õigust seadusi muuta.

Seadusandjal on ulatuslik pädevus maksude kehtestamisel ja see tähendab ka suurt kaalutlusruumi aktsiisipoliitika elluviimisel, seisab otsuses. Kui aga maksumäärad oleks aastateks ette kindlaks määranud, nii et parlament ei saa neid muutunud majanduslike-sotsiaalsete olude tõttu muuta, oleks see oht demokraatiale.

Riigikohus nõustus õiguskantsleriga, et alkoholifirmade ettevõtlusvabadus saab löögi, kuna kauba hind tõuseb, nõudlus võib väheneda ning nii saab pihta ka kasum.

Samas märkis kohus, et riigi kohustus on kaitsta rahva tervist ja kuna alkohol on üks suuremaid tervisekahju põhjustajaid, on alkoholi tootmisele, müügile ja tarbimisele seatud piirangud kahtlemata vajalikud. Aktsiisid on aga oluline osa liigtarvitamise vastu suunatud alkoholipoliitikast.

PENSION

Brüssel plaanib ühtset kogumispensionit

Euroopa Komisjon kavandab üleeuroopalist pensionireformi, mis võimaldaks pensioni riigist riiki kolides mugavalt kaasa võtta.

PEPPi-nimelise lühendi taga (Pan-European Pension Product) peitub pensionikava, mis sätestab lühidalt järgmised olulised punktid:

– üleeuroopaline pensionitoode peab olema läbipaistev ja viie riskiklassiga;

– pensionikogujale garanteeritakse raha vähemalt kogu sissemakstud summa ulatuses;

– pensionikoguja saab õiguse iga viie aasta järel kindlustusepakkujat vahetada ning sellega kaasnevate kulutuste ülemäär on kindlaks määratud;

– pensionikoguja saab teise Euroopa Liidu riiki kolides pensionilepingu kaasa võtta.

Alguses soovis Euroopa Liit kavandada pensionireformi nõnda, et pensionile kehtiks kogu Euroopas ühtne maksumäär, kuid riigid olid sellele vastu ning nüüd on plaan sätestada pension selliselt, et iga liikmesriik annaks sellele oma seadustest lähtuvalt kõige soodsama maksumäära. Praegu takistavad üleeuroopalist kogumispensionit pakkumast seadused.

The Guardiani andmetel on vaid 27 protsendil eurooplastest vanusegrupis 25–59 kogumispension. Kogu Euroopa Liidu pensionikindlustuse äri hinnatakse 700 miljardile eurole, kuid PEPPi toel loodetakse see aastaks 2030 kasvatada 2,1 triljonile eurole.

Tegemist on aasta tagasi esitatud ja nüüd muudetud plaaniga. Mullu tõmbas Suurbritannia ideele vee peale.

ÄRIPÄEV.EE

TASUB TEADA

Kuidas maksumuudatus alkoholi hinda mõjutab

Veebruaris tõusis õlle etanoolisisalduse aktsiisimäär ühe mahuprotsendi kohta liitris seniselt 8,30 sendilt 9,13 sendile. Juulist tõusis see järsult ja jõudis 14,52 sendini.
Kui 0,5-liitrine õlu maksis aasta alguses 1,09 eurot, siis pärast veebruarikuist aktsiisitõusu 1,11 eurot ning pärast juulikuist kergitust 1,29 eurot.
Kuni 6% etanoolisisaldusega veini ja kääritatud joogi aktsiisimäär liitri kohta tõusis veebruaris seniselt 48,55 sendilt 53,41 sendile ja juulist tõusis 77,44 sendile.
Kui 4,5% alkoholisisaldusega õunasiider maksis aasta alguses 1,29 eurot, siis pärast veebruarikuist aktsiistõusu maksis see 1,32 eurot ning pärast juulikuist tõusu 1,46 eurot.
Üle 6-mahuprotsendilise etanoolisisaldusega veini ja kääritatud joogi aktsiisimäär liitri kohta tõusis veebruaris seniselt 111,98 sendilt 123,18 sendile. Kange alkoholi aktsiisi määr tõuseb kuni aastani 2020 igal aastal 10%.

"Eestit ei usaldata enam"

Napsumaksu järsu tõusu jõusse jätnud riigikohtu otsus seab A. le Coqi juhi Tarmo Noobi sõnul ohtu ka tuleviku, sest tõestab, et valitsus saab maksudega mis tahes ärivaldkonnast üle sõita.

Noobi sõnul hakkavad välisinvesteeringud nüüd vähenema, kuna Eestit enam ei usaldata.

Ka õlletootjate liitu tüüriv Noop tõdes, et riigikohtu vastne otsus on lõplik ja seda tuleb aktsepteerida. Kohus otsustas, et alkoholiaktsiisi kiire tõstmine ei ole põhiseadusega vastuolus. Niisiis tõusiski 1. juulist aktsiis järsult.

"Mul on kahju, et Eestist on saanud riik, kus valitsus on oma otsustega öelnud selgelt, et ettevõtluskeskkond pole neile tähtis – kui tahame, siis muudame kõike seda, mis on varem seadustesse kirjutatud ja muudame kardinaalselt," rääkis Noop.

Tema sõnul ei saa enam üksi majandusharu oma tulevikus kindel olla, sest riigikohtu otsusega on valitsusel vabad käed sõita uute maksudega üle mis tahes valdkonnast ja hävitada see. "Praegune valitsus on seda ka näidanud, et uusi makse tehes nad ei hooli absoluutselt sellest, kuidas see mõjutab majandust," ütles A. Le Coqi juht.

Riigikohtu otsust on tema sõnul väga tähelepanelikult oodatud ka välismaal, ja kindlasti mõjutab see edaspidi investeeringuotsuseid Eestisse. "Võin kindlalt väita, et välisinvesteeringud Eestisse hakkavad vähenema, sest Eestit enam ei usaldata," rääkis õllefirma juht.

Laupäevast jõustunud lahja alkoholi erakorralise aktsiisitõusu mõju näeb Noobi sõnul täies ulatuses alles järgmisel aastal, sest praegu on lahjat alkoholi massiliselt ette varutud.

"Piirikaubandus Lätiga, mis juba tänaseks – ilma aktsiisitõusuta – on plahvatuslikult kasvanud ja moodustab 20% kogu Eesti müügist, tõuseb ligi 50%ni ja toob kaasa väikeste maapoodide sulgemislaine," prognoosis õllefirma juht.

Soomlaste alkoholiostud Eestist, mis eelmisel aastal moodustasid 25% kogu siinsest müügist, kaovad. Koos sellega väheneb drastiliselt ka turistide arv Eestisse, jätkas Noop apokalüpsise visandamist. Kõige selle tulemusel jääb riik ilma 150 miljonist maksueurost, mis sunnib valitsust otsima veelgi uusi makse.

Kokkuvõttes löövad need mõjud Noobi sõnul riiki ennast. "Kahjuks olen ma veendunud, et niikaua, kuni sotsid on võimul, jätkub majanduse hävitamine ja üha uute maksude kehtestamine, mille tulemusena kannatame me kõik," ütles ta.

Valitsuse meele teeb riigikohtu värske otsus heaks, sest alkoholiaktsiis on võimuliidu jaoks tähtis ja kiire tuluallikas. Rahandusministeeriumi kevadise majandusprognoosi järgi oodatakse aktsiiside kiirest tõstmisest tänavu lisatulu 17 miljonit eurot, järgmisel aastal juba 56 miljonit.

"On hea, et saabus selgus ja valitsus saab edasi minna kokku lepitud riigi eelarvestrateegiaga," ütles rahandusminister Toomas Tõniste. Ta lubas, et valitsus jälgib lähikuudel hoolega, kuidas aktsiisitõusud mõjutavad turgu ja piirikaubandust.

Karmid ja järsud hinnahüpped

Juulist käivitunud aktsiisitõus on tänavu juba teine – veebruaris tõusid määrad varem plaanitud tempos ehk vaid õige pisut, nüüd aga hüppeliselt. Ka järgmise aasta algusesse plaanitud tõus on üsna karm.

Kui näiteks jaanuaris maksis pooleliitrine õllepudel 1,09 eurot, siis ainult aktsiisitõusu mõju arvestades kasvas see veebruaris 1,11 euroni. Nüüd hüppas hind aga 1,29 eurole.

Eelmise nädala alguses juhtis Soome leht Ilta-Sanomat tähelepanu, et 24 purgiga kast põhjanaabrite seas populaarset Karhu õlut hakkab Eestis maksma senise 12,99 euro asemel 16,21 eurot. Aastal 2020 maksaks kaup aga üle 19 euro. Leht märkis, et tõus on järsk ning see võib tähendada, et rohkem soomlasi läheb alkoholi otsima Lätist. Soome maksumaksjate liit aga rääkis lehele, et Soome riigil võib nüüd taas olla ruumi alkoholiaktsiisi tõsta.

Läti sattus alkoturistide piiramisrõngasse

Samal ajal kui kasvavad Eesti ja Soome alkoturistide hordid Läti piirilinnas Valkas, ründavad Läti alkopoode lõunast leedukad, kes on avastanud Grenstale piiripunkti, kus äsja avati alkoholikauplus.

Grenstale piiripunkti vanas hoones avati alkoholipood, teatas Läti ajaleht Bauskas Dzive. Juba kaugele paistab kolmest hoonest koosneva kompleksi silt "Outlet", mis tähendab, et alkoholi müüakse seal märksa soodsama hinnaga, vahendas väljaanne. Leht kinnitab, et ostjaid seal jätkub, eriti Leedust, kus tõsteti hiljuti kõvasti alkoholiaktsiisi ning Leedu bensiinijaamades lõpetati alkoholimüük.

Firma EastWestTransit, kes siseministeeriumile kuuluvas Grenstale piiripunktis toimetab, teatas, et avab peagi klientide paremaks teenindamiseks samas ka tankla.

ÄRIPÄEV.EE

LÜHIDALT

Eesti eesistumine maksab ligi 75 miljonit eurot

Juulist algas Eesti Euroopa Liidu eesistumise periood, mis läheb Eestile maksma 74,9 miljonit eurot. Üle poole eelarvest moodustavad personalikulud. Eesistumisega on seotud ligi 1000 ametnikku, lisaks on palgal umbes 300 inimest toetavates ülesannetes. Eesistumise ajal juhivad Eesti valitsuse ministrid enamust Euroopa Liidu Ministrite Nõukogu kohtumistest ning ministeeriumid korraldavad üle 200 eksperttaseme kohtumise.

Regionaalhaigla

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla on Eesti juhtiv tervishoiuasutus ja tervishoiusektori innovatsiooni eestvedaja. Ligi 4000 töötajaga tipphaigla koosseisus on seitse kliinikut 32 erialakeskusega, mis tagavad kõrgel tasemel eriarstiabi pea kõigil erialadel.

SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla korraldab avaliku konkursi Tallinnas, J. Sütiste tee 19 asuvate äriruumide üürile andmiseks üldapteegi teenuse osutamiseks.

Konkursi tingimuste, korra ja üürile antava pinna kohta saab lisainfot:

Tõnu Talisainen, tel 617 2015,
tonu.talisainen@regionaalhaigla.ee

Pakkumuste esitamise tähtaeg on
14. juuli 2017, kell 10.00.

www.regionaalhaigla.ee

VANGERDUS

Pistiseandja taandas end firmade juhtimisest

KOIT BRINKMANN
koit.brinkmann@aripaev.ee

Hiljuti pistise andmises süüdi mõistetud Margo Tomingas lahkus avalike bussiveoliinide korraldamise eest aastas miljoneid eurosid dotatsioone saavate bussifirmade juhatustest.

Tomingase asemel asus ATKO Liinid OÜ ning ATKO Bussiliinid ASi juhatusse ettevõtete ühe omaniku, tuntud keskerakondlase Arvo Sarapuu nimekaimust poeg.

Küll jätkab Tomingas ettevõtete emafirma ATKO Grupp juhatuses. Talle kuulub ATKO Grupis ka 25protsendiline osalus.

ATKO Liinid ning ATKO Bussiliinid täidavad riigihangete kaudu sõlmitud lepinguid. Eelmisel aastal said ettevõtted liinivedamise dotatsioonidena kokku 5,5 miljonit eurot.

ATKO Liinid eelmise aasta tulud olid 8,5 miljonit eurot ning sellest 1,5 miljonit saadi liinivedamise dotatsioonidena.

ATKO Bussiliinid eelmise aasta tulud olid 9,1 miljonit eurot ning sellest neli miljonit saadi liinivedamise dotatsioonidena.

Endise Tallinna abilinnapea Arvo Sarapuu väimees Margo Tomingas mõisteti eelmisel nädalal Harju maakohtu otsusega süüdi pistise andmises kaitseväe peastaabi protokolliteenistuse spetsialistile.

Algselt altkäemaksu andmises süüdistatud Tomingas läks prokuratuuriga kokkuleppele ning süüdistus muudeti kergemaks ehk pistise andmiseks. Kohus mõistis Tomingasele ligi 15 000 euro suuruse rahalise karistuse.

Tomingast süüdistati transpordiettevõtete Harjumaa Liinid, MTG, ATKO Trans, ATKO Liinid ja Järve Bussipark juhatuse liikmena endisele kaitseväe peastaabi protokolliteenistuse spetsialistile Kristjan Varikule altkäemaksuna ligi 52 000 euro väärtuses vara andmises. Varik ja tema naine said Tomingase kaudu tasuta kasutamiseks luksusautod Lexus GS300 V6 ja BMW X5 35D.

Tomingasel on aga kaelas juba järgmine kriminaalasi, kuu aja eest sai ta koos Tallinna endise abilinnapea Arvo Sarapuu ja Kaido Laanjärvega kahtlustuse Tallinna prügiäris toimetamise eest.

TÖÖSTUS

VKG võitleb turuga

VKG kaotas eelmisel aastal omajagu käivet, aga vähendas kahjumit, teatas ettevõte.

Viru Keemia Grupp teatas, et hoolimata 2016. aasta alguse ebastabiilsest turuolukorrast ja nafta hinna suurest langusest kujunes aasta teine pool edukamaks ja VKG lõpetas majandusaasta tulemustega, millega võib rahule jääda.

Viru Keemia Grupi käive oli eelmisel aastal 104,3 miljonit eurot, mis on 2015. aastaga võrreldes 37% väiksem. Kui käibest elimineerida tulevikutehingute ümberhindluse mõju, siis reaalne ärikäive oli 117,4 miljonit eurot, mis on 2015. aasta vastavast tulemusest ainult 13% madalam, seisis ettevõtte pressiteates. Puhaskahjum oli VKG teatel 15,2 miljonit eurot, mis on 17 miljoni euro ehk 53% võrra parem kui aasta varem.

ÄRIPÄEV.EE

SCANMET
FINE METAL POLISHING • SINCE 1994

ISO 9001
BUREAU VERITAS
Certification

Scanmet OÜ on 1999. aastal loodud metallide mehaanilise lihvimise ja poleerimisega tegelev allhankeettevõte.
Alates asutamisest on ettevõtte eesmärk olnud oma klientidele metallide pinnatöötlusega seonduvate kvaliteetsete teenuste pakkumine.

Ettevõtte laienemise tõttu Lääne-Virumaale otsime oma meeskonda tublisid, positiivseid metallitööala spetsialiste.

Meeskonda ootame:
CNC-metallitööpinkide operaatorit
roostevabade metallide TIG-keevitajat

Meie pakume:
tänapäevaseid töötingimusi
stabiilset töökohta
konkurentsivõimelist töötasu
arenemisvõimalusi

Kandideerimiseks saada oma CV meiliaadressile:
kalev@scanmet.ee
Mob.: +372 534 00779

ALATES AUGUSTIST 2017 PAKUME ROOSTEVABAST TERASEST MATERJALIDELE ALLHANKETÖID:
- lehetöötlus CN-stantspingiga
- painutustöid CNC-painutuspingiga
- keevitustöid TIG-tehnoloogial

Aadress: Tööstuspargi põik 3,
46601 Vinni alevik, Lääne-Virumaa
Kontakt: juri@scanmet.ee Mob: +372 504 2133

TULEMUSED

Ühe kliendi pealt teenitud tulu on languses

keskmiselt teenitud käive ühe kliendi kohta, USD

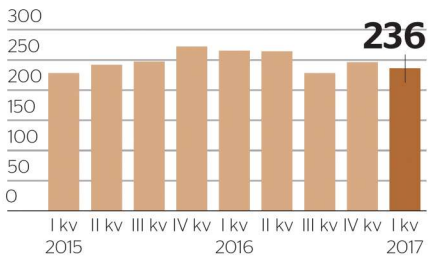

ALLIKAS: BLUE APRON

BÖRSIDEBÜÜT

Kuuma idufirma käänuline börsitee

Vähesed säravad idufirmad jõuavad börsile, ehkki neid sinna väga oodatakse. Tuntud toidukuller Blue Apron aga jäi debüüdi eel hätta investorite meelitamisega ja IPO põrus.

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

Tuntud idufirma Blue Apron oli sunnitud langetama aktsiate avaliku esmaemissiooni (IPO) hinnavahemikku koguni 34% ja samal päeval läbiviidud IPO osutus oodatust nõrgemaks. Pettumus on suur ja kõnekas, sest 2016. aasta oli IPOde mõttes niigi halb ja loodeti, et selle aasta esimesel poolel muutub kõik paremaks.

Toidukuller Blue Apron plaanis algul müüa IPO käigus aktsiaid hinnaga 15 ja 17 dollari vahel, kuid pärast investoritega kohtumist mõisteti, et selle tasemega ei õnnestu loodetud summat börsilt kaasata. Seetõttu alandas firma IPO hinnavahemikku 10 ja 11 dollari vahele ja lõpuks müüdi esmaemissiooni käigus aktsiaid 10 dollarit tükist.

IPO hinnavahemiku langetamine on USA börsidel haruldane. Alates 2012. aasta algusest on börsidebüüdi teinud firmadest kõigest 10% langetanud IPO hinnavahemikku. Keskmiselt on vahemikku alandatud 34%.

Valus löök kogu IPO-turule

Kahtlemata on tegu valusa hoobiga firmale tervikuna ning laiemalt ka IPO-turule. Kuna Blue Apron suutis aktsiaid müüa vaid 10 dollarit tükist, kahanes firma turuväärtus 1,9 miljardi dollarini. Kui firma oleks suutnud 16 dollariga aktsiaid müüa, oleks turuväärtus tõusnud umbes 3 miljardi dollarini.

Idufirmade jaoks on vähenenud turuväärtusega raha kaasamine väga valus hoop, sest idufirmad sõltuvad kasvu näitamisest ja investoritele oma loo mahamüümisest. Kui noore firma turuväärtus hakkab kahanema, on kasvunarratiivi palju raskem maha müüa.

Paljud investorid, kes tavaliselt investeerivad börsile tulevatesse ettevõtetesse, otsustasid Blue Apronist hoiduda, kirjutas The Wall Street Journal. Nende põhimure oli firma uute klientide ligimeelitamise tõusvad kulud ja liiga roteeruv kliendibaas.

Murekoht on ka Blue Aproni võime tegutseda kasumliku ettevõttena. Idufirma jaoks on tavaline mitte teenida kasumit ja kuigi Blue Aproni käive on kasvanud, on iga aastaga puhaskahjum paisunud. Lisaks kasvavad iga aastaga ka firma marketingikulud. Esimeses kvartalis moodustasid marketingikulud kogukäibest 25%, tõustes aastaga 10 protsendipunkti.

Kehv ärimudel või kehv ajastus?

IPO-eelseid firmasid uuriv Triton Researchi andmeanalüütik Peter Lee ütles, et Blue Apron kindlasti avaldab oma käibe kasvuga osale investoritest muljet, kuid seni on selgusetu, kuidas firma suudab muutuda head kasumit teenivaks ettevõtteks, võttes arvesse toidu tarneahela keerukust ja klienditoojaalsust. Väidetavalt loobub umbes 60% Blue Aproni klientidest firma teenustest pärast kuut kuud.

Osalt saab Blue Aproni atraktiivsuse languses süüdistada kehva ajastust. Kõigest paar päeva enne seda, kui Blue Apron asus üleriigilisele investorite-turneele, tuli

◀ **Blue Aproni ärimudel on toimetada kliendile koju kastitäis toiduaineid koos retsepti ja juhistega, küsides 10 dollarit ühe inimese toidukorra eest.**
FOTO: BLOOMBERG

10

protsenti firmadest, mis on teinud börsidebüüdi alates 2012. aasta algusest, on pidanud langetanud IPO hinnavahemikku.

uudis, et Amazon ostab 13,7 miljardi dollari eest toidupoodide keti Whole Foods Market. Tehing oli sedavõrd ulatuslik, et uputas teiste toidukettide aktsiaid ja suurendas märgatavalt prognoositavat konkurentsi tihenemist toidukaupade kohaletoimetamise sektoris.

Mõistagi ei välista IPO hinnavahemiku alumises otsas aktsiate müük seda, et firma aktsial läheb hästi.

Detsembris noteeris USAs Nasdaqi börsil aktsiad Hollandi reisivahendaja Trivago, mis oli samuti sunnitud müüma aktsiaid loodetust odavamalt. Toona 11dollarilise hinnaga börsidebüüdi teinud firma aktsiad on nüüd väärt 21 dollarit.

Teine hea märk Blue Aproni jaoks on sel aastal tugevalt kosunud IPO turg. Kui mullu kaasasid firmad börsilt kokku 8,1 miljardit dollarit, siis sel aastal on kaasatud juba 27 miljardit dollarit. Dealogicu andmeil on sel aastal börsidebüüdi teinud firmad keskmiselt 12% plussis. S&P 500 indeks on sel aastal kallinenud 9%.

Kõige hoiatavam juhtum sellest aastast on Snapchati omanikfirma Snapi börsidebüüt märtsis. Firma aktsia hind oli börsile tulles 17 dollarit ja kuigi aktsia käis vahepeal isegi 29 dollari peal, maksis see kolmapäevase seisuga kõigest 76 senti rohkem kui IPO ajal.

Pärast Snapi debüüti oli Blue Apron esimene rohkem tuntud idufirma, mis börsile pürgis. Suur osa investoreid ootab endiselt hiiglaste Uberi ja Airbnb börsileminekut. Blue Aproni probleemid võivad aga mõjutada teisi idusid börsileminekut edasi lükkama ja see on kaotus kõigile investoritele.

EUROOPA LIIT

Suurimad riigikaitsele kulutajad

Eesti kulutab riigikaitsele enamiku riikidega võrreldes väga palju, samas teevad neli suurriiki üksi kokku 72% Euroopa Liidu riikide kaitsekulutustest.

2015. aastal kulutasid ELi riigid kokku 200 miljardit eurot riigikaitsele, teatas Eurostat. See teeb kokku 1,4% euroliidu SKTst. Seda on palju vähem, kui olid kulutused sotsiaalkaitsele (19,2% SKPst), tervisele (7,2%) või haridusele (4,9%), samas kõvasti rohkem kui kultuurile (1%) või keskkonnakaitsele (0,8%).

Riigikaitsele kulutasid SKPst kõige vähem Luxembourg (0,3%) ja Iirimaa (0,4%), skaala teises otsas olid Kreeka (2,7%) Suurbritannia (2,1%) ja Eesti (1,9%). Kogusumma poolest oli teistest kaugelt ees Suurbritannia 55 miljardi euroga. Järgnesid Prantsusmaa, Saksamaa ja Itaalia. Kokku annavad need neli riiki 72% ELi kaitse-eelarvest.

ÄRIPÄEV.EE

KARJÄÄR

Endine peaministri nõunik Ruta Arumäe hakkab õppejõuks

Endine SEB panga majandusanalüütik ja peaminister Taavi Rõivase majandusnõunikuna töötanud Ruta Arumäe hakkab septembrist Ettevõtluskõrgkoolis Mainor majandusteooriat õpetama.

"Olen nüüd mõnda aega tegutsenud ettevõtjana ning tunnen, et taas on aeg ühiskonnale midagi tagasi anda," ütles Arumäe. "Minu huvi on alati olnud majanduse suur pilt ja pean tähtsaks, et Eesti uus põlvkond juhte ja ettevõtjaid oskaks mõista, kuidas süsteem nende ümber toimib. Silmaringiga juhid viivad Eestit edasi," ütles Arumäe.

Lektor Arumäe loenguid kuulevad alates sügisest Ettevõtluskõrgkooli Mainor Tallinna ja Tartu õppekeskuse tudengid.

Riigis on vaja laiemat majanduslikku vaadet

Samuti plaanib Ruta Arumäe taas hakata aktiivsemalt kaasa rääkima ühiskondlikus arutelus Eesti majanduse seisu ja tuleviku üle. "Makrokeskkond meie ümber on pidevalt kiires muutumises. Edukate otsuste langetamiseks nii ettevõtete kui ka valitsuse tasandil tuleb pidevalt arvestada ka laiemat vaadet majandusele. Soovingi anda enda panuse majandusteemalisse debatti laiema makromajandusliku pilgu läbi," rääkis Arumäe.

Ruta Arumäe töötas aastatel 2003–2015 SEB Panga ja SEB investeerimisfondide makroanalüütikuna. 2015. aastal töötas Arumäe tollase peaministri Taavi Rõivase nõunikuna. Ruta Arumäel on Tartu Ülikooli magistrikraad majandusteaduses.

ÄRIPÄEV.EE

KOMMENTAAR

Kui huvid põrkuvad

Valdav enamik Swedbanki järelevalvega seotud finantsinspektsiooni töötajaid ei ole Swedbankis töötanud.

Finantsinspektsioonis töötab turu kogemusega isikuid, nagu ka turul töötab finantsjärelevalveasutuses töötamise kogemusega isikuid. Hindan kõrgelt erasektori kogemusi, kuid suhtun väga üheselt huvide konfliktide olukordadesse. Finantsinspektsiooni töötaja ei võta järelevalvemenetlusest osa ega osale juhatuse otsuse ettevalmistamisel, kui ta on isiklikult huvitatud asja lahendist. Ja kui juhatuse esimehel tekib põhjendatud kahtlus töötaja erapooletuses, on tal õigus töötaja menetlusest kõrvaldada.

Finantsinspektsioon on organiseeritud selliselt, et õigusküsimusele formaalse kirjaga vastamine läbib kolme- kuni neljakordse kontrolli. Kirja kavandi koostab ärivaldkonna töötaja, kelle tööle annab hinnangu äriliini juht ning kirja allkirjastab valdkonna eest vastutav juhatuse liige. Olulistes järelevalve küsimustes kaasatakse õigusosakond ja juhatuse esimees või teatud juhtudel kogu juhatus.

Vahel võib kahtlustada isiklikku vimma

Oleme aeg-ajalt täheldanud oma tegevuses, et osapoolte huvide põrkumisel püütakse otsida järelevalveasutuse või tema üksikute töötajate tegudest motiive ning muid asjaolusid, mis ei pruugi vastata tegelikkusele. Tõenäoliselt on see ajendatud asutuse diskrediteerimise soovist, et selle tegevuse ausus ja õiguspärasus kahtluse alla seada. Klassikalise näitena julgen tuua nn isikliku vimma argumendi, kus osapoole ootustele või huvidele mittevastava otsuse langetamine vallandab etteheited. Ühel juhtumil algatas osapool selliste väidete kontrollimiseks kohtumenetluse, mis selgitas välja finantsinspektsiooni tegevuse erapooletuse, objektiivsuse ja seadusest lähtumise.

Lõpetuseks: ei mina, teenuse järelevalve valdkonna eest vastutav Andre Nõmm ega Swedbanki järelevalvega seotud valdav enamik finantsinspektsiooni töötajaid ole Swedbankis töötanud.

Swedbankilt kahju hüvitamist nõudvate investoritega peetud finantsinspektsiooni ametliku kirjavahetuse lõppkontrollija ja kirjade allkirjastaja on olnud juhatuse liige Andre Nõmm. Swedbankis kunagi töötanud Hannes Oja pole selles dialoogis olnud aktiivne, sisulise panusega on osalenud finantsinspektsiooni esindajad, kes ei ole olnud Swedbanki töötajad. Hannes Oja on selles küsimuses allkirjastatud ühe kirja, kuna juhatuse liige viibis sel hetkel eemal.

KILVAR KESSLER
finantsinpektsiooni juht

Huvide põrkumisel püütakse otsida järelevalveasutuse töötajate tegudest motiive, mis ei vasta tegelikkusele.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Vana-Lõuna 39/1, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised – ostukeskkond privileeg.aripaev.ee ja soodsaim võimalus soetada Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: **www.aripaev.ee**
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastöid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalisel, majanduslikul, poliitilisel või religioossel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASi Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Kas taome teadlased atradeks?

Hea kutsealane väljaõpe pole ühelegi ülikoolile häbi-, vaid uhkuseasi.

Eelmisel aastal sündis Eestis 13 923 last. Samal ajal alustas ülikooli- või kõrgkooliõpinguid 14 057 üliõpilast. Tõsi, paljud alustajad diplomini ei jõua ning õpinguid alustanute hulgas on neidki, kel kõrgharidus juba olemas, ent ilmselgelt on kõrgharidusest saanud massiharidus.

Eestis on praegu 7 ülikooli ja 14 kõrgkooli ning vastuvõtt toimub 569 õppekavale, lisaks klassikalistele ülikoolierialadele – arst, advokaat, kirikuõpetaja ja teadlane-insener – saab kõrghariduse omandada ka näiteks vaibakudumises ja palkmajaehituses.

Selline areng on üleilmne ja numbrilised muutused on toonud kaasa ka kõrghariduse sisu muutuse – veidi lihtsustades võib öelda, et kõrgharidus on funktsionaalselt muutunud (kõrgemaks) kutseharituseks. Rohkem praktilisi oskusi nõuavad lõpetajatelt tööandjad ja ülikoolilt üliõpilased.

Muutunud on ka üliõpilased – kasvanud on keskmine vanus, paljud soovivad õppida töö kõrvalt erinevaid paindlikke õppevorme kasutades, on neidki, kes tulevad omandama kolmandat kõrgharidust. Üha suurem hulk töötavaid üliõpilasi ei soovigi diplomini jõuda, vaid piirdub endale töökarjääriks vajalike kursustega. Me tahame, et kõrgharidus oleks kasulik!

See kõik kasvatab survet kõrg- ja ülikoolidele – pakkuda tuleb üha enam seda, mille järgi on nõudlus, mitte seda, mida on aastaid pakutud. Paljud USA ülikoolid kurdavad, et napib soovijaid täisajalistele kaheaastastele magistriprogrammidele, sest (noored) inimesed ei soovi "kaotada" kahte aastat töökarjäärist, mis tundub olevat kasulikum investeering kui magistriõpingud.

JAAK AAVIKSOO
TTÜ rektor

Uus kõrgharidusseadus võiks rohkem kui seni usaldada kõrgkoole.

Muidugi on erialati ka palju erinevusi ning tipptasemel teadusülikoolid ei pea üliõpilaste puuduse üle kurtma. Enamik aga ei ole ega saa kunagi teadusülikoolideks. Ka Eestis. Need peavad eriti arvestama tööturu konkreetsete nõuetega ja sellegagi, et need nõudmised muutuvad kiiresti ja sageli ettearvamatult.

Üheks kohandumise vormiks on nn rätsepaprogrammid – kindlale tööandjale orienteeritud õppekavad, mille üheks näiteks on Mainori poolt ABB üleilmsele halduskeskusele suunitletud äriõpe.

Eelseisvatel aastatel tuleb kõigil kõrgkoolidel oluliselt paindlikumaks muutuda. Tahaks loota, et niisugust paindlikkust soosib ka ettevalmistatav uus kõrgharidusseadus, mis võiks rohkem kui seni usaldada kõrgkoole, jättes neile suurema vabaduse õpingute korraldamiseks, samas hinnates neid eelkõige tööturu tagasiside ja lõpetajate rahulolu kaudu.

Vabam ja paindlikum

Olgu toodud ka mõned mõtted aruteluks.

1. Anglosaksi maade eeskujul tuleks kaotada rakenduskõrghariduse ja bakalaureuseõppe eristamine – kõik esimese astme programmid peaks andma esmase tööturupädevuse.

2. Kaotada võiks riikliku regulatsiooni akadeemilistele ametikohtadele. Olgu see iga kooli enda otsustada, milliseid nõudeid ta personalile esitab. Teadusülikoolil on omad ja ärikoolil omad nõudmised.

3. Kõrgkoolide, sh ülikoolide, hindamine ja sellega seotud rahastamine võiks enam arvestada lõpetajate tööhõive ja tööturuväärtusega (palgatasemega).

4. Rohkem tuleks soosida paindlikke õppevorme – nn võileivamudeli alusel, kus tööperioodid vahelduvad lühemate õpiperioodidega, mis kumuleeruksid tasemediplomiks.

5. Laialdasemalt võiks kasutada lühemaid, üheaastaseid intensiivseid magistriprogramme eelkõige ümberõpet silmas pidades. Alustatud on IT-kompetentside arendamisele suunatud programmidega inimestele, kellel on kõrgharidus mõnel teisel alal.

6. Oluliselt võiks suurendada üliõpilaste valikuvabadust, kuni kolmandikuni õppekava mahust, samuti sätestades õiguse vabalt õppekava vahetada.

7. Suurendamaks üliõpilaste vastutust eriavalikul tuleks tasuta õpe piiritleda 180 EAPga bakalaureuse ja 120 EAPga magistri astmel ja seda kumulatiivselt ka kõrgkooli ja programmi vahetamisel.

8. Ümber tuleks vaadata kvaliteedikindlustussüsteem, kehtiv kord on äärmiselt suure halduskoormusega ja suunatud eelkõige formaalsete akadeemilistele standardite järgimisele, mitte lõpetajate "palgatavuse" tagamisele.

9. Üliõpilaste õigused tuleks selgemini sätestada, eelkõige osutatava kõrgharidusteenuse kvaliteeti puudutavalt.

Tean, et neid ettepanekuid võrreldakse üleskutsega "taguda teadlased atradeks" ja "kutsekoolistada ülikoolid". Õige ja asjakohane võrdlus. Nii ongi mõeldud – hea teadus ja hea teadlane on alati kasulikud ka tagumata ning hea kutseväljaõpe pole ülikoolile häbi-, vaid uhkuseasi. Pigem on probleem selles, et kohati varjub kõrge akadeemilisuse sirmi taha inimesi, kel napib ühtviisi nii akadeemilist sära kui praktilist kompetentsi. Seal võibki natuke taguda.

KOMMENTAAR

Rootsi ees, Eesti järel

Finantsjärelevalve peaks Eesti finantssüsteemi usaldusväärsuse kõrval muretsema ka enda oma pärast.

Swedbankil on viimasel ajal olnud Rootsis mitu suurt skandaali. Üks neist on nn Wolfi skandaal, kus Swedbanki tippjuhid Michael Wolf ja Anders Sundström tegelesid panga kõrvalt edukalt kinnisvarasektoris. Ka Eesti meedia kirjutas möödunud aasta veebruaris, kuidas pangajuht Wolf vallandati päevapealt.

16. mail kirjutas Rootsi majandusleht Dagens Industri, et Rootsi finantsinspektsioon on lõpetanud Swedbanki uurimise seoses huvide konflikti ning juhtkonna kinnisvaratehingutega. Järgnevatel päevadel käsitleti põhjalikult finantsinspektsiooni ja Swedbanki sõbralikke suhteid ja selgus, et üks pangale positiivse otsuse langetajatest, inspektsiooni peajurist Charlotte Rydin, töötas pea üheksa aastat Swedbankis. Lähedastes suhetes on ka panga ja finantsinspektsiooni praegused juhid.

GLEN MADIS
LFS Corporate Finance'i tegevdirektor

Huvide konflikti vältimise kohustus ei kehti mitte ainult pangale, vaid ka järelevalveasutusele.

Kes uuriks endist tööandjat?

Tööjõu vaba liikumine finantssektoris ei ole Eestiski võõras. Sarnane konflikt on ka Swedbank Eesti ja Eesti Finantsinspektsiooni vahel: Swedbanki tegevuse tõttu raha kaotanud investoritele vastas finantsinspektsioonist rahustava kirjaga endine Swedbanki töötaja, kelle alluvuses nurjunud investeering toime pandi.

Teisisõnu: Eesti Finantsinspektsiooni finantsteenuste järelevalve divisjoni praegune juht on endine Swedbanki pikaajaline juhtivtöötaja Hannes Oja, kes on juhtinud nii panga varahalduse kui ka privaatpanganduse osakonda. Avalike andmete põhjal saab väita, et just tema oli nende samade valdkondade juht Swedbankis Rumeenia kinnisvarafondidega seotud rikkumiste toimepanemise ajal.

Huvide konflikti vältimise kohustus ei kehti mitte ainult pangale, vaid ka järelevalveasutusele. Kui järelevalveametnik on otseselt või kaudselt huvitatud asja lahendamisest, ei või ta järelevalvemenetlusest osa võtta. Kui järelevalveametnik peab andma hinnangu iseenda varasema tegevuse õiguspärasusele, on ta ju vaieldamatult asjast huvitatud isik. Asjast huvitatud ja mõjutatud on ka sellesama ametniku alluvad, kuna peavad andma hinnangu oma ülemuse tegevusele, mis tähendab, et ka konkreetse ametniku taandamine ei pruugi anda tulemust.

Selleks, et tagada avalikkuse usaldus institutsioonide vastu, ei pea selle ametnik mitte üksnes olema erapooletu, vaid ka erapooletu näima. Kuna finantsjärelevalve on üldiselt salajane, pole avalikkusel võimalust kontrollida, kes oli asja lahendanud ametnik või kas esines aluseid ametniku taandamiseks. Siin peitub ka peamine finantsjärelevalve probleem: institutsioonil, mis peaks tagama avalikkuse usalduse finantssüsteemi vastu, tekib raskusi usalduse tagamisega omaenda tegevuse vastu!

Siin on kaks teed. Kas juba seaduse tasandil piirata töötajate liikumist finantssektori ja finantsjärelevalve vahel või muuta finantsjärelevalve tegemine olulisemalt avatumaks.

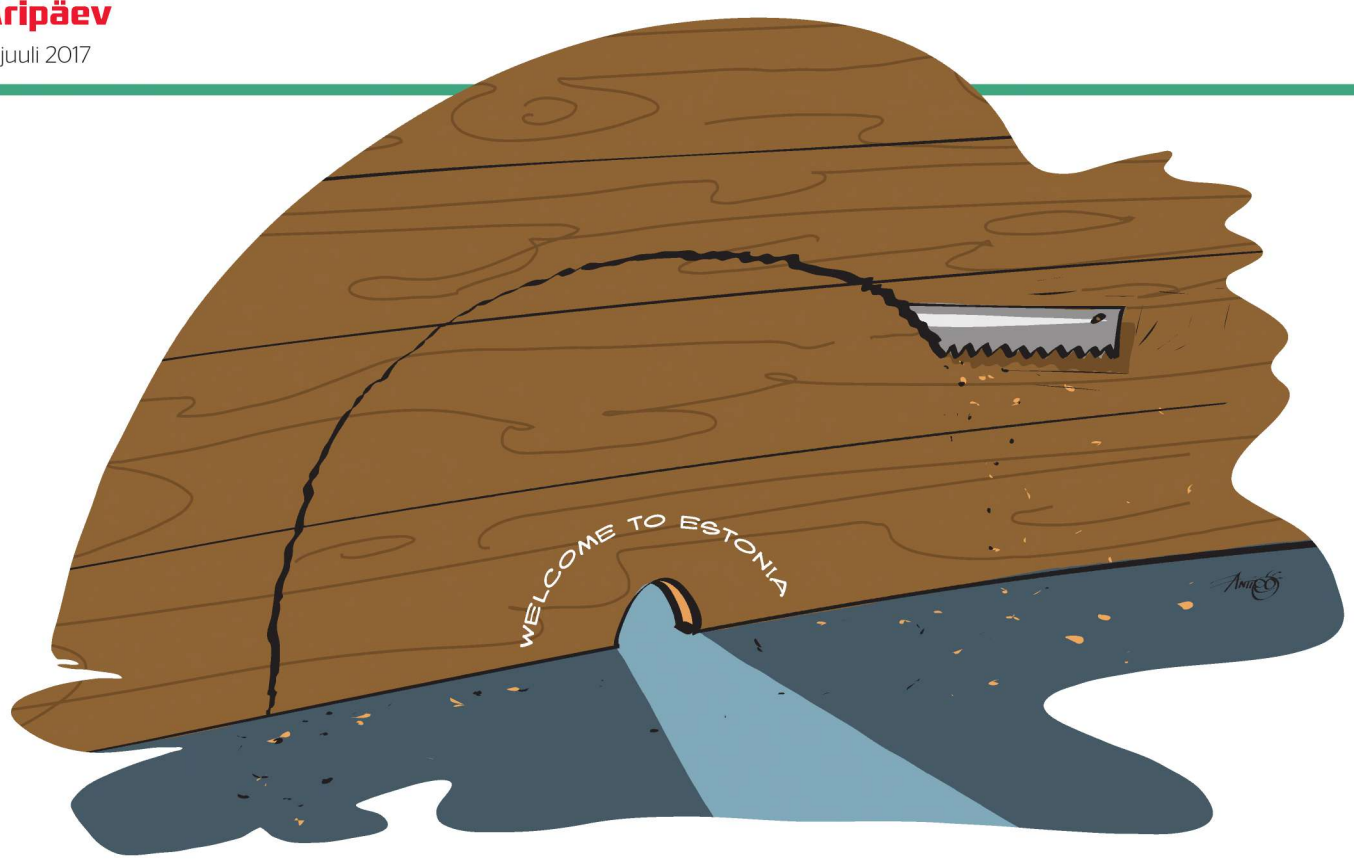

JUHTKIRI

Ärme keela välismaalastel oma tööd siin teha

Kõike tööd me ise ära teha ei jõua ega taha ka, kutsume välismaalased appi.

Sel aastal väljastpoolt Euroopa Liitu Eestisse tööle tulekuks avaldust esitada pole mõtet. Välistööliste kvoot sai täis kaugelt enne aasta lõppu ja seda isegi tingimustes, mis nende palkamiseks kõige soodsamad pole. Äripäeva hinnangul on võõrtöötajatele seatud kvoot elule ammu jalgu jäänud, võtame selle maha.

Isegi uut uuringut lahti tegemata võib väita, et ettevõtjate suurim mure on tööjõu puudus, nagu ka eelmistel kordadel. See kruvib üles palku ja paneb otsima ökonoomsemaid lahendusi, aga halvemal juhul lõikab ära laienemise või sunnib ettevõtet üldse uksed sulgema. Töötavaid inimesi pensionäri kohta jääb järjest vähemaks ja pensioniea tõstmine ei pruugi viimaseks jääda.

Tulijaid rohkem kui mahub

Ajal mil Eestis on juba ka puuetega inimeste tööjõud ressursina arvele võetud, on mõistlik vaadata piiri taha. On töökohti, mida täidavad euroopaliitlased, siiski suure osa ELi riikide kodanikele meie palgatase paraku kuigi ahvatlev pole. Kui aga vajadused ja võimalused kokku satuvad, siis tehniliselt on asi lihtne.

Paraku asub suur hulk töötajad, kes heal meelel oma käed ja pead meie teenistusse annaksid, väljaspool Euroopa Liidu piire. Nende palkamise esimene takistus on Eesti paika pandud kvoot suurusjärgus 0,1 protsenti riigi elanikkonnast, 1317 sel aastal.

Mis juhtuks, kui me esimese ja kõige lihtsama asjana selle piirarvu ära kustutaks? Kas Eesti piirile tekivad võõrtöötajate järjekorrad ja Eesti ujutatakse väljast tulnud rahvaga üle? Vaadates siia pagulasteprogrammi raames paigutatud inimeste käitumist, siis vaevalt. Nii suur magnet Eesti maailma silmis nüüd ka pole.

Eestisse on kõige lihtsam asuda inimestel, kes oskavad vene keelt. Hirm on selles, et meil on elanike hulgas ju niigi suur ja lõimumata venekeelne osa. Loogiline on aga, et siia tulevate inimeste suhtumine ja motivatsioon on hoopis teine, on neile ju Eesti maa, kus nad leiavad paremad töötingimused ja palga, kui nende koduriik pakub. Kui kaardid õigesti välja käia, võib neist Eesti riigile hoopis abi, mitte häda tulla.

Massiliseks ei saaks välistöötajate siia tulek muutuda ka nende palkamisele seatud reeglite tõttu. Välismaalaste seadus seab paika nende palgataseme – maksta tuleb Eesti keskmist palka, mis annab signaali, et lihtsama töö tegijaid jagub meil endalgi. Kindlatele nõuetele peab vastama ka välismaalasi tööle võttev firma, lisaks hulk muud asjaajamist politsei ja haigekassaga. Selle kõige läbimine pole lihtne ega kiire. Ja tuletame meelde, et elamislubadel on peal lõpptähtaeg.

Kuhu panna palgatase?

Eestisse Poola kaudu toodud Ukraina ehitajate juhtum osutab korraga kahele kitsaskohale. Esiteks, et kvoot jääb kitsaks: nii tõi üks inimene siia üle 260 ehitaja – see on rohkem kui viiendik aasta mahust. Teiseks segab ettevõtteid aga nõue, et töötajale tuleb maksta Eesti keskmist palka. See praagib kohe välja paljud teenindusasutused, kus palgatase keskmiseni ei küündi, aga ka Ukraina õmblejad-ehitajad oleksid rahul vähemaga.

Välismaalase palkamise reeglid tahaksidki ka leevendust. Igal aastal muutub mõni nõue pehmemekas, sellel aastal näiteks arvati sisserände piirarvu alt välja IKT-töötajad, iduettevõtete töötajad ja omanikud ning alandati palganõue Eesti keskmise peale. Ja kuigi uued kukesammud on plaanis, võiks vabaneda valehirmudest ja võtta pikem samm.

REPLIIK

Küberrünnaku eest ei ole kaitstud keegi

Kui sinu süsteemid on haavatavad, siis sind ka rünnatakse.

KLAID MÄGI
CERT-EE juht

Küberkurjategijaid ei huvita, kes sa oled ja kas sinult on midagi võtta.

Eelmisel aastal registreeris Riigi Infosüsteemi Amet (RIA) üle 9000 küberjuhtumi. Neist intsidente ehk juhtumeid, millega kaasnes otsene mõju teabe või süsteemide konfidentsiaalsusele või kättesaadavusele, tuvastati 2248. Statistika räägib enda eest: ei saa väita, et Eestis midagi ei juhtu.

Pärast WannaCry rünnakut küsiti Eestilt – miks pole teil elutähtsad teenused kannatada saanud? Võib ju mõelda, et oleme nii väikesed ja ebaolulised, et kes meid ikka rünnata viitsib?! See see on suhteliselt levinud arvamus.

Küberkurjategijaid ei huvita, kes sa oled ja kas sinult on midagi võtta. Internet on ülemaailmne – kui sinu süsteemid on haavatavad, siis sind ka rünnatakse. Kui süsteemid on hästi kaitstud, siis paar korda proovitakse ja seejärel leitakse kusagil mujal keegi, kelle juurde on lihtsam sisse murda.

Loomulikult on eelkõige tublid olnud kõigi nende Eesti ettevõtete ja riigiasutuste IT-eksperdid. Aga ka riik on panustanud lugematul hulgal ressurssi inimeste teadlikkuse tõstmisesse, koolitanud ja harinud nii eksperte kui ka tavakasutajaid, saatnud välja hoiatusi, olukorra ohuhinnanguid ning teateid, kehtestanud reegleid ja kohati isegi sundinud n-ö ajaga kaasas käima.

Ja kõike seda mitte kiusamise ja piiramise eesmärgil, vaid selleks, et meil ei juhtuks kriitilisi intsidente lihtsatel põhjustel, et keegi kasutas iidvana operatsioonisüsteemi või ei leidnud aega või põhjust oma süsteeme uuendada.

ÄRIPÄEV EETRIS

Rikkaks saamise saladused

"Äripäev eetris" raadiosaate ühed kuulatumad saated räägivad jõukuse kasvatamisest. Miljonärid, oma varanduse mitmekordistanud noor investor ja 20. eluaastate keskel rahalisse vabadusse jõudnud räägivad, mis on nende rikkuse valem ja mida rikkuse saamiseks õppinud-kogenud on.

Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

TÄPSUSTUS

Äripäev eksis reedese kaaneloo lisaloos numbriga. Õige on, et 2015. aastal tõime lugejate ette skeemi, kus ühisrahastuselt 4500 eurot saanud metsafirma läks peatselt tankisti kätte. Äripäev palub vabandust.

UC RENT
ESINEMISLAVAD | TELLINGUD
TELGID | SOOJAKUD | PIIRDEAIAD
TRIBÜÜNID | ILMASTIKUKAITSED
LAOHALLID | MÖÖBEL ÜRITUSTELE
RENT, MÜÜK ja PAIGALDUS
tel +372 51 75 920 | www.ucrent.ee

LADUKS

www.laduks.ee
TÖÖSTUSUKSED
TULETÕKKEUKSED
LAADIMISSEADMED
MÜÜK | PAIGALDUS | HOOLDUS
5 AASTAT EDUKAID PROJEKTE
tel 6 803 505 mob 56 505 898 info@laduks.ee

toimetaja Juhan Lang
tel 667 0136
juhan.lang@aripaev.ee

TEENÄITAJA

iPhone, mis muutis maailma

Esimene iPhone tuli müüki 29. juunil 2007. Sellele järgnenud nutitelefonide revolutsioon on maailma igaveseks muutnud.

FREDY-EDWIN ESSE
kaasautor

▲ Ajalooline hetk 2007. aasta jaanuaris, kui Steve Jobs tõi San Franciscos Macworld Expol avalikkuse ette uue Apple iPhone'i. FOTO: EPA

Kuid eelkõige on iPhone muutnud Apple'it, transformeerides suhteliselt väikse Silicon Valley ettevõtte võimsaimaks hiiglaseks, mida tänane maailm näinud.

iPhone oli avalikustamise ja turule jõudmise hetkel suur hitt, kuid keegi ei osanud prognoosida nutitelefonile osaks saanud edu. 10 aastat hiljem on tegu ühe kõigi aegade populaarseima tootega, iPhone'e on müüdud umbes 1,3 miljardit tükki ja see on Apple'ile toonud sisse üle 800 miljardi dollari.

Gigandi koorem

Selle aja jooksul on Apple'ist saanud maailma kõige suurema turuväärtusega börsifirma, nende vaba raha hulk on paisunud üle veerand triljoni dollari ja firma teenuste äri on iPhone'i toel samuti hiiglaslikuks paisunud.

Suur kasv on toonud ka raskusi. Investorid, fännid ja kliendid nõuavad uusi tooteid ja innovatsiooni ning firma on kaotanud oma imidži väiksest, peksupoisi staatuses firmast, mis tootis nišiarvuteid ja lahedaid väikseid muusikamängijaid.

iPhone'i edu on muutnud Apple'i peaaegu täielikult sõltuvaks vaid ühest tootest, sest iPhone moodustab umbes kaks kolmandikku firma käibest. Varasematel perioodidel tõid enamuse Apple'i käibest MacBooki arvutid, järgneval perioodil iPod ning veel viis aastat tagasi oli iPadi osakaal Apple'i käibes suur. Praeguseks on kõigi nende toodete osa Apple'i kogukäibes marginaliseerunud ja iPod pea täielikult haihtunud.

Murtud vastupanu

Üllatuslikult või mitte, aga Apple'i teine kõige suurem käibesegment on teenused. Algselt oli Apple'i kaasasutaja Steve Jobs lausa vastu rakenduste avamisele kolmandatele osapooltele, kuid 2008. aastal avati App Store ja Apple hakkas iga rakenduse ostu pealt 30% vahelt võtma.

Sellest ajast peale on Apple'il registreeritud üle maailma umbes 16 miljonit ra-

Äripäeva Akadeemia

Suhtlemine konfliktsetes olukordades

Kuidas leida konfliktis sobivaim käitumisviis?

17.08.2017
Tõnu Lehtsaar
€ 359 € (km-ga 430,80 €)
Kehtib kuni 09.07.17
Täishind: 399 € (km-ga 478,80 €)

Info ja registreerimine: Kaire Kaljur / tel: 667 0440 / e-post: kaire.kaljur@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

HIND

Apple aktsia tõusis 10 aastaga USA börsi priimuseks

aktsia hind USA dollarites

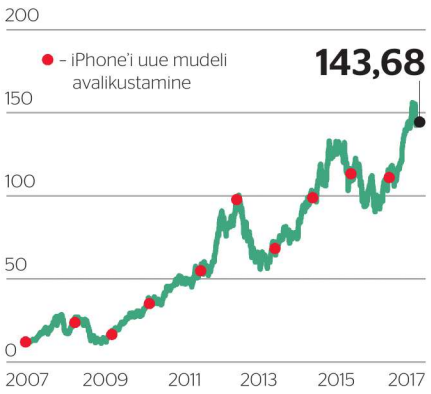

iPhone'i mudel	avalikustamise kuupäev
iPhone	09.01.2007
iPhone 3G	09.06.2008
iPhone 3GS	08.06.2009
iPhone 4	07.06.2010
iPhone 4S	04.10.2011
Steve Jobsi surm	**05.10.2011**
iPhone 5	12.09.2012
iPhone 5s/5c	10.09.2013
iPhone 6/6 Plus	09.09.2014
iPhone 6s/6s Plus	09.09.2015
iPhone 7/7 Plus	07.09.2016

ALLIKAS: ALLIKAS: BLOOMBERG, APPLE

VÕRDLUS

iPhone toob nüüd firmale vaieldamatult suurima käibe

osakaal Apple'i käibest, %

aasta	2007	2016
Mac	43,0	10,6
iPod	34,6	–
muu	21,9	26,0
iPhone	0,5	63,4

Muu – Sisaldab iTunesi, AppleCare'i ja lisaseadmete müüki. 2016. aastal sisaldas veel App Store'i, Apple TV, Apple Watchi, Apple Pay, Beatsi ja iPodi müüki.

Apple'i kasv iPhone eluea jooksul

	2006	2016
töötajate arv	18 000	116 000
kontoripind, mln m²	0,6	2,7
turuväärtus, mld USD	72,9	760
aastane käive, mld USD	19,32	215,64
astane kasum, mld USD	1,99	45,69
rahalised vahendid, mld USD	6,39	237,59
müük Aasias, mld USD	1,35	48,39
iPodi/iPhone'i müük, mln	39,4	211,9
brutomarginaal, %	29	39,1
teadus- ja arendustegevuse eelarve, mld USD	0,71	10,04

ALLIKAS: APPLE, WALL STREET JOURNAL

kenduste arendajat ning App Store on käibena sisse toonud hinnanguliselt 100 miljardit dollarit. Lisaks veel mobiilmaksete süsteem Apple Pay ning Spotifyle kõige tõsisemat konkurentsi pakkuv Apple Music. Apple'i teenused on viimaste aastate jooksul firma kõige kiiremini kasvav haru.

Apple'i edu illustreerib kõige paremini Aasia, kus firma on massiliselt turgu võitnud. 2006. aastal teenis Apple Aasiast, ilma Jaapanita, 7% käibest. Eelmisel aastal moodustas ainuüksi Hiina 23% kogu käibest ja andes Apple'ile rohkem raha kui näiteks Coca-Cola terves maailmas.

Teisenenud töökultuur

Meeletu kasvuga kaasas käimiseks on firma pidanud massiliselt inimesi palkama. 2006. aastal oli palgal umbes 18 000 inimest, kuid praegu on töötajate arv paisunud 116 000ni. Töötajaskonna kokkutoomiseks ehitas Apple Silicon Valley linnas Cupertinos 5 miljardit dollarit maksva lendavat taldrikut meenutava uue peakontori, kuhu praegu sisse kolitakse.

Muutusi on ka firma juhtimises. 2011. aastal suri Steve Jobs, kes tõi Apple'i põhimõtteliselt pankrotist välja. Jobsilt võttis juhtohjad üle firmas pikalt töötanud tarneahela ekspert Tim Cook. Cooki ülesanne oli säilitada Apple'i omane töökultuur aina paisuvas ettevõttes ning samal ajal tuua turule uusi tooteid ja teenuseid, mida investorid ja kliendid nõudsid.

Varem firmas töötanud inimeste sõnul on Apple paratamatult muutunud. Aastatel 2000–2012 Apple'is töötanud Alan Cannistraro ütles intervjuus The Wall Street Journalile, et pärast peaaegu pankrotti minekut 1990ndate keskel üritas Apple midagi tõestada.

"Tundsime, et peame maailmale midagi tõestama, sest me olime n-ö nõrgemad (*underdogs*)," märkis Cannistraro, kelle sõnul uutel töötajatel enam sama mentaliteeti ei ole ja Apple'i töökeskkond on läinud missioonitundelt rohkem tegevuspõhiseks.

Maailm pole enam endine

Kuigi Apple on maailma suurima turuväärtuse ja rahakotiga ettevõte, siis muresid neil jagub. 2016. majandusaastal kahanes iPhone'i käive esimest korda alates nutitelefoni turule toomisest ja firma on hakanud Hiinas karmis konkurentsis turuosa kaotama. See on suurendanud survet, et sügisel turule toodav uus iPhone peab olema vägevam kui eales varem, et meelitada inimesi uut telefoni ostma.

Cook on viimased neli aastat üha lubanud uusi fantastilisi tooteid, kuid paljude hinnangul on ta neid lubadusi järjepidevalt murdnud. Kõigi prognooside järgi tutvustab Apple septembris uut iPhone'i, mis kuulujuttude järgi on lausa kolmes versioonis. Oleks kerge liialdus öelda, et Apple'i tulevik sõltub iPhone'i edust, kuid väga vale see hetkel ei ole.

Praegu me ei tea isegi, milline järgmine iPhone on, veel vähem, mida järgnevad 10 aastat nii iPhone'ile kui ka Apple'ile toovad. Olgu me Apple'i fännid või kriitikud, tuleb igal juhul au anda firmale, mis suutis luua ajaloo ühe populaarseima toote ja muutis sellega täielikult maailma.

OMANIKUTULU

Silvano kinnitas dividendi

INDREK MÄE
indrek.mae@aripaev.ee

Silvano Fashion Groupi aktsionäride korraline üldkoosolek kinnitas neljapäeval investoritele makstava dividendi ning vähendas aktsiakapitali.

Kontserni eelmise aasta puhaskasumiks oli 8 273 000 eurot ja sellest ei eraldata vahendeid ettevõtte reservkapitali. Puhaskasumist makstakse aktsionäridele 20 senti aktsia kohta. Raha jõuab investorite kontole hiljemalt 19. juulil

Dividendi saamiseks õigustatud Silvano aktsionäride nimekiri fikseeriti 13. juuli südaöö seisuga.

28

aktsionäri osales Silvano korralisel koosolekul, nende aktsiatega oli esindatud 19 294 445 häält ehk 53,6% hääleõiguslike aktsiate arvust.

Lisaks kinnitati aktsiakapitali vähendamine, mille eesmärgiks on tühistada 29. juunil Silvano aktsiate tagasiostuprogrammi raames omandatud 1 000 000 oma aktsiat. Aktsiakapitali otsustati vähendada 300 000 euro võrra, seniselt 11 100 000 eurolt 10 800 000 euroni. Aktsiakapitali vähendamise järel on see jagatud 36 000 000 aktsiaks nimiväärtusega 0,3 eurot.

Üldkoosolek pikendas ka Silvano nõukogu liikme Toomas Tooli volitusi, kinnitas möödunud majandusaasta aruande ning nimetas audiitoriks PricewaterhouseCoopersi.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED REKLAAM

Tähtajaline hoius EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga									
Tallinna Äripank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Citadele Pank	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	-	150
Versobank	0,40	0,50	0,60	0,75	0,75	1,15	1,25	1,35	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,10	0,10	0,30	0,60	0,90	1,50	1,70	1,80	2,00	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hoius EUR, %

	keskmiselt kuu jäägilt	kuu püsijäägilt
Danske Bank	kontakteeruge pangaga	
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hoius USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	kontakteeruge pangaga						
Tallinna Äripank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Citadele Pank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,10	0,15	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritavad; (3) personaalpanganduse klientidele; (4) internetipangas/kontoris (7) päevalõpu kontojäägilt, Äripanga jooksva hoiuse intressimäär on nüüd 0%

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanamehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501, www.versobank.com
DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD REKLAAM

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE3300111046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
Endover Kinnisvara - Vega Residents	EE3300111228	30.05.2017	30.05.2019	11,00%	kvartaalne	100	6 500 000
PlusPlus Capital	EE3300111079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
IuteCredit Europe A8	EE3300111020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE3300111053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000
IuteCredit Europe A9	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000

REDGATE CAPITAL

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID REKLAAM

LHV Varahaldus 29.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,56	1,69	4,04	3,81	4,58	705 002 592
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,76	1,17	2,44	3,21	3,95	86 811 096
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,71	-0,51	-0,79	1,58	2,43	64 078 624
Pensionifond XL, EUR	1,42	1,42	1,42	2,96	2,39	5,80	4,46	5,42	121 920 122
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,20	-0,47	-0,55	1,57	2,56	20 653 592
Täiendav Pensionifond, EUR	1,66	1,66	1,66	3,21	3,50	8,26	6,01	6,82	9 333 808
LHV Pensionifond Indeks	0,67	0,67	0,67		0,64	-	-	-	5 370 626
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69		3,72	-	-	-	957 766
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,75	1,75	1,75	8,62	0,38	3,73	3,59	6,22	4 604 186
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,78	0,79	0,79	1,97	-0,62	-0,77	0,40	1,62	536 468
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,13	11,24	11,24		-0,85	3,50	-7,04	8,59	11 272 281,92
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,17	10,27	10,27		8,47	26,73	5,96	6,25	4 162 710,95
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,50	6,57	6,57		8,47	26,73	5,96	6,25	-

Nordea Pensions Estonia 29.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	1,33	6,69	3,23	5,05	212 952 585,32
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,57	1,42	10,25	4,82	6,5	29 032 384,49
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,03	0,93	2,8	1,87	3,36	23 564 140,56
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,20	-0,2	-1,19	1,36	2,1	13 131 405,42
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,51	1,54	1,53	12,76	1,71	14,65	6,3	8,64	10 771 556,96
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,56	0,53	2,13	2,53	3,4	2 361 031,89

Trigon Asset Management 29.06

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a), % 12 kuud	3 aastat	5 aastat	fondi maht
Trigon Balti Fond C, EUR	20,40	21,13	20,71	6,45	8,55	19,30	15,76	12,80	1 560 223,93
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,27	33,42	32,76	11,80	17,55	38,67	7,97	13,11	115 312 005,69
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	21,29	22,04	21,61	22,12	-13,08	27,05	6,29	2,44	9 214 159,17

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111 tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

best marketing
www.bestmarketing.ee

Äripäev Nr 124 (5722) 3. juuli 2017

ISSN 1406-2585

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Volatiilsus on tagasi. Aga korrektsioon?

Viimastel nädalatel on tehnoloogiasektor juba paar korda komistanud.

Kui ma reede hommikul lehed lahti lõin, nägin, et USA suured börsid olid korralikus, pooleteiseprotsendises languses ning tirisid ka teised maailma turud kaasa. "Volatiilsus on tagasi," kinnitasid väljaanded ja näitasid näpuga tehnoloogiaaktsiatele, mille nõrkus varingu põhjustas.

Aktsiapink on pikk

Lugesin ja hõõrusin rõõmust käsi: kas tõesti tuleb kauaoodatud korrektsioon ja ma saan lõpuks ometi taas aktsiatesse investeerima hakata? Mu jälgimisnimekiri kasvab ja kasvab, aga peaaegu iga aktsia puhul olen pidanud seni tõdema, et kuigi minu jaoks olulised tingimused – soliidne ettevõte, soliidne rahavoog, korralik tõusupotentsiaal või tubli dividendimaksja – on täidetud, siis paraku jääb aktsia hind mulle kokkuvõttes liiga kalliks.

Niipea, kui korrektsioon tuleb, plaanin üht-teist juurde soetada, aga praegu hoian end väevõimuga tagasi, sest pole midagi kurvemat, kui see, kui kallil korrektsiooniajal on aktsiaostuks vajalik raha otsas.

Aitäh, Mario Draghi?

Kui USA tehnoloogiaaktsiatest alguse saanud varing jätkub, siis peab ehk tänama Euroopa Keskpanga juhti Mario Draghit, kes andis eelmisel nädalal mõista, et Euroopa majandusel läheb nii hästi, et võib hakata mõtlema juba abirataste – madalate intressimäärade – demonteerimisele ning lasta majandusel üle mitme hea aasta taas vabamalt kulgeda.

Investorid reageerisid nõnda, nagu oleks Euroopa Liidu rahapoliitikat juba muutma asutud. Euro tugevnes viimase kaheteistkümne kuu tippu, käivitus Euroopa võlakirjade suurmüük ja USA tehnoloogiasektori komistamise üheks põhjuseks oligi see, et investorid jätsid maha tehnoloogiaaktsiad ja asusid julgemalt seni rohkem põlu all pangaaktsiatesse panustama, sest USA finantssektorist on tänavu oodata korralikku dividendisadu.

> **Investori jaoks pole midagi kurvemat kui see, kui kallil korrektsiooniajal on aktsiaostuks vajalik raha otsas.**
> investor Toomas

VÕRDLUS

Tehnoloogiasektori langus räsis mu portfelli

aktsia hinna muutus protsentides

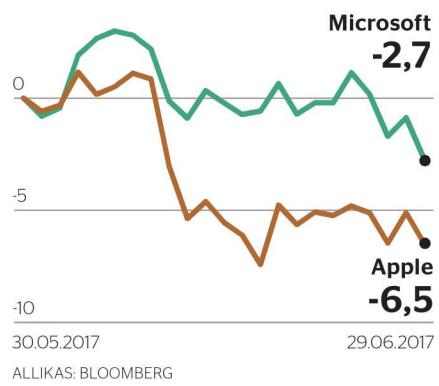

ALLIKAS: BLOOMBERG

Libastumisest ei pääsenud ka minu portfell: Microsoft vajus börsil kaks ja Apple oma poolteist protsenti. Reede õhtupoolikul tundus aga, et aktsiad hakkavad taastuma – investorid kasutavad juhust, et odavnenud aktsiaid juurde osta.

Ei hakka Apple'it hülgama

Minul pole praegu plaanis kumbagi ettevõtet hüljata, sest nad on end vigadest hoolimata maailmaturul nii tugevasse positsiooni mänginud, et kui tavaärist enam kasvu ei tule, asuvad nad väiksemaid ja dünaamilisi uue aja ettevõtteid sööma ja genereerivad oma kasvu sealt.

Reedel valmistasid turud aga pettumuse: korrektsiooni ei paistnud kuskilt. Tugevnema hakanud nafta hind vedas börsid plussi ja tuli taas tõdeda, et kui börs tahab rallida, siis ta rallib – ka lootuse ja loogikareeglite vastaselt. Sellisel tasemel, kus börsid praegu on, ei tihka ma kuidagi strateegiat muutma hakata, kuigi portfelli vaadates hakkab tasapisi pensionifondi tunne peale tikkuma küll.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetus, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL

Kuidas läheb Toomase investeeringutel?

päevane muutus

-0,24%

väärtus 275 344,25 eurot
50% aktsiad / **43%** raha / **7%** võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Olympic EG	**1,17**
Baltic Horizon Fund	0,76
Microsoft	0,61
Ryanair	0,51
Apple	0,51
iShares MSCI Brazil Capped (EWZ)	0,5
Leroy Seafood	0,33
Berkshire Hathaway B-aktsia	0,04
Apranga	0
Statoil	-0,5
Tallink	**-1,61**

Viimased tehingud

Ostis: 19. juunil 100 iShares MSCI Brazil Capped (EWZ) osakut hinnaga 30,91 eurot osaku kohta. Tehingusumma oli 3091,20 eurot. Teenustasu oli 14,13 eurot.
Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 €. Teenustasu oli 15,06 €.

SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimekirja aktsiate liikumisi.

1137,08 **-0,49%** ▼

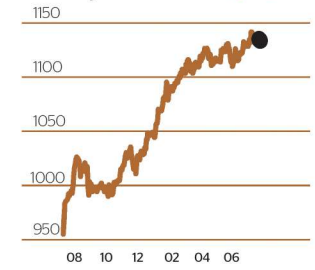

perioodi kõrgeim	1142,72
perioodi madalaim	955,95

BÖRS

Analüüs: Balti börs on õiglaselt hinnastatud

Swedbank leidis oma analüüsis, et Balti börsi väärtus on õiglane. Analüüsis leitakse, et kuigi jaesektori ettevõtted teevad börsil uusi rekordeid, on mitmed ettevõtted viimase finantskriisi numbritega võrreldes ikkagi alahinnatud. Börsiettevõtete EV/EBITDA on Swedbanki hinnangul üle viimase viie aasta keskmise. Samal ajal on ettevõtete P/E suhted alla viimase viie aasta keskmist.
"Sellegipoolest on ettevõtete esimese kvartali head tulemused sel aastal andnud põhjust olla optimistlikum mitmete ettevõtete tulevikuväljavaadete suhtes," seisab analüüsis.
Kuigi Balti börsiindeks on sel aastal kerkinud 10 protsendi võrra, jätkab Swedbank enda poolt kaetavate ettevõtete hulgas viie ostu- ja seitsme neutraalse või müügisoovitusega.

PANE TÄHELE

Buffett plaanib uut investeeringut. Plaanis on kasutatada Berkshire'i õigust osta 700 miljonit Bank of America aktsiat, seda 12 sendi võrra suurenenud dividendi pärast.

Rootsi Keskpank võib suunda muuta. Muutuda võib suhtumine majanduse elavdamisesse, baasintressimäärade tõstmist analüütikud järgmisel nädalal ei usu.

H&M investeerib tehnoloogiasektorisse. Mahuks 566 miljonit Rootsi krooni.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 30.06

USD

Nafta IPE, bbl	47,72
Nafta NYMEX, bbl	45,36
Mootoribensiin, t	507,25
Diislikütus, t	443,25
Kerge kütteõli, t	430,25
Masuut (1% väävel), t	304,50
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,042

Põllumajandus 30.06

nael = 453,59 g

Kohv NYBOT, USc/nael	124,40
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	402,50
Kakao NYBOT, USD/t	1822,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	143,40
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	359

Värvilised metallid 29.06

USD/t

Alumiinium LME	1901,5
Vask LME	5925
Plii LME	2307
Nikkel LME	9330
Tina LME	19850
Tsink LME	2756

Väärismetallid 30.06

USD/unts, unts = 31,105 g

Kuld COMEX	1241,68
Plaatina NYMEX	926,15
Pallaadium NYMEX	848,49
Hõbe COMEX	16,66

VALUUTA

Euroopa Keskpank

Austraalia dollar	AUD	1,487
Bulgaaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,741
Hongkongi dollar	HKD	8,911
India ruupia	INR	73,713
Jaapani jeen	JPY	128,590
Kanada dollar	CAD	1,487
Korea won	KRW	1304,080
Norra kroon	NOK	9,570
Poola zlott	PLN	4,249
Rumeenia leu	RON	4,574
Singapuri dollar	SGD	1,575
Suurbritannia nael	GBP	0,880
Šveitsi frank	CHF	1,094
Taani kroon	DKK	7,437
Tai baat	THB	38,787
Tšehhi kroon	CZK	26,300
Türgi liir	TRY	4,014
Ungari forint	HUF	310,060
USA dollar	USD	1,141

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

EUR/SEK ▲
9,7215

EUR/RUB ▲
67,3005

BÖRS

Tallinn 30.06

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,270	0,00	10 418	15,8	4,9%	0,78	0,8%
Baltika	0,287	2,50	1 344	61,3	4,1%	2,52	0,0%
Ekspress Grupp	1,350	-0,74	5 405	9,2	9,1%	0,83	4,4%
Harju Elekter	4,150	0,24	11 992	2,6	48,3%	1,25	4,3%
LHV Group	10,000	0,00	59 310	13,2	21,0%	2,76	1,5%
Merko Ehitus	9,200	-0,54	184	26,7	5,0%	1,33	4,5%
Nordecon	1,260	-1,56	4 036	13,3	8,9%	1,19	7,1%
Olympic EG	1,730	0,00	80 999	9,1	26,6%	2,41	5,8%
PRFoods	0,390	0,00	400	34,4	1,9%	0,66	0,0%
Pro Kapital Grupp	2,100	-2,33	3 001	-	-2,7%	1,37	0,0%
Silvano FG	2,790	0,36	66 610	10,5	24,2%	2,54	7,2%
Skano Group	0,584	9,57	29	124,7	-23,0%	0,58	0,0%
Tallink Grupp	0,910	-1,62	94 986	13,8	5,4%	0,75	3,3%
Tallinna Vesi	12,500	0,81	20 157	13,1	20,1%	2,64	4,3%
Tln Kaubamaja	9,200	0,00	36 041	14,6	15,4%	2,25	6,8%
Trigon PD	0,690	0,00	-	147,4	-2,1%	1,29	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,330	0,76	133	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emaettevõtja osa põhjal

Riia 30.06

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	7,60	4,11	20,0	0,6	-
Latvijas Gaze	9,20	-5,64	11,3	0,6	-
Olainfarm	10,90	0,00	13,3	1,6	-
SAF Tehnika	4,85	0,62	15,2	1,3	-

Helsingi 30.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,97	-1,32	20,6	4,4	2,7
Citycon	2,30	1,06	15,3	0,9	6,1
Elisa Comm.	34,08	0,74	20,7	5,2	4,4
Finnair	6,50	0,78	-	1,0	-
Fortum	13,86	-0,14	24,3	0,9	-
HKScan	3,16	1,28	-	0,4	5,1
Kesko	44,52	-0,34	49,5	2,1	4,5
Neste Oil	34,69	0,70	-	2,2	3,7
Nokia	5,41	0,00	-	1,6	-
Olvi	30,55	-1,29	18,1	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	7,55	1,62	-	0,5	-
Stora Enso	11,34	1,07	-	1,5	-
UPM Kymmene	24,98	1,13	-	1,7	3,8
YIT	7,29	0,76	-	1,6	3,0

Vilnius 30.06

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,55	-0,39	-	2,5	6,3
City Service	-	-	-	-	-
Invalda	4,650	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,660	2,48	29,7	0,7	-
Panevezio Statybos	1,050	0,00	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,492	2,07	2,2	1,2	-
Snaige	0,300	0,00	-	0,6	-

Grindeks ▲
+4,11%

Nordecon ▼
-1,56%

LOE VEEBIST
Värsked börsiuudised: **www.aripaev.ee/bors**
Turuülevaade: **investor.aripaev.ee**